

Colofon

'De Proosdijkoerier' is een kwartaaluitgave van de Historische Vereniging 'De Proosdijlanden' geregistreerd onder ISSN 1388-7165

Redactie:

Dhr. J. A. Frankenhuizen (eindredacteur)
Drs. J. Rouwenhorst
Dhr. F. de Wit

Redactieadres:

J.A. Frankenhuizen, Trilgras 16,
3648JD Wilnis. Tel: 0297-282938
e-mail: jfrankenhuizen@hetnet.nl

Bestuur:

Mr. J.C. van Loo, voorzitter.

Dhr. P.A. van Golen, secretaris.
Herenweg 23, 3645DE Vinkeveen.
Tel: 0297-261672

Dhr. A. Schuil, penningmeester
Tel: 0297-241827

Mw. B. van Tol-Burgers,
2^e penningmeester en genealogie
Tel: 0297-284213

Dhr. A. Hagen, bibliotheek, documentatie
en internet. Tel: 0297-287550

Mr. A. G. van Solinge, cultuur- en
rechtsgeschiedenis en publicaties
Tel. 0297-289126

Dhr. E. Swaab, public relations en vice-
voorzitter Tel: 0297-287469

Mw. W. Dijkxhoorn, archeologie,
monumenten, excursies en lezingen
Tel: 0297-285373

Ledenadministratie

Dhr. L.M. Remmelenkamp, Rozenobel
27, 3641NJ Mijdrecht
Tel. 0297-286170

Postadres vereniging:

Postbus 65, 3648ZH Wilnis

Bankrekening nummer 3696 18505

Website: www.histver-pl.nl

E-mailadres: info@histver-pl.nl

Lidmaatschap:

Lid worden kan door aanmelding bij de ledenadministratie op bovenstaand adres.

Contributie € 15,00 per jaar

Losse nummers € 4,50

Oplage: ca 1050

Opmaak: Dhr. J. A. Frankenhuizen

Drukwerk: Drukkerij Avanti Wilnis

Bij de voorplaat

Op de voorplaat ziet u één van de vier polders Kerkvaart te Mijdrecht gestaan hebben voor het droogbedijking. De molens zijn gebouwd in 1806 omdat de molens samen met het stoomgemaal niet voldoende waren om de 1e Bedijking droog te malen. Volgens de overlevering waren het "achtkante Scheprad - Watermolens" waarvoor de ter facilitering van slappe winden kan worden gesteld.

In 1838 zijn de molens omgebouwd tot vijzelmolens met een nieuwe vijzel van een ijzeren spiraal en houten kerk. In 1912 wordt besloten de toen nog bestaande molens en het stoomgemaal te vervangen door een nieuw gemaal. De laatste molenaar op molen no. 6 was waarschijnlijk de heer op de foto samen met zijn vrouw, de geit en twee kinderen (meer over deze foto ?).

Rond 1916-1917 is de molen onttakeld (de wiel en de kerk gedeeltelijk gesloopt). Vanaf die tijd heeft de molen dienst gedaan voor diverse families. Vanaf 1923 woonde er de heer met mogelijk nog een tweede familie, later de familie van de familie Baars. In die tijd was de molenstomp eigenaar van de Doesburg van de koekfabriek in Mijdrecht.

In 1957 is de molenstomp opnieuw verbouwd, met een Vennik uit Uithoorn. Er kwam toen een pannenkoekoven weer vervangen door riet. Op dit moment wordt de molen door de familie van Nieuwkerk, en ook zij hebben de molen verbouwd.

**Inleveren kopij voor het juninummer 2008
17 mei 2008 en dan graag in platte tekst.
wil zeggen: Zonder opmaak en plaatjes a**

Doelstelling van de vereniging

De vereniging stelt zich tot doel belangstelling te wekken voor de geschiedenis van de Ronde Venen en een stimulerend aandeel te leveren in de ontwikkeling van de plaatselijke geschiedenis in de ruimste zin

Van de voorzitter

Door afwezigheid van onze voorzitter treft u deze keer in onze Proosdijkoerier een column van de vice-voorzitter aan. In het najaar zal het streekarchief met de archieven van de gemeente De Ronde Venen en Abcoude verhuizen naar Breukelen. Dit heeft ook grote gevolgen voor onze vereniging. De gebruikelijke verenigingsavond op de maandagavond in het gemeentehuis zal dan komen te vervallen. Dat zal al gebeuren met ingang van 1 juli a.s. Over de andere consequenties van deze verhuizing zal u worden geïnformeerd op donderdag 6 maart op onze ledenvergadering in DE SCHAKEL, Dorpsstraat 20 in Wilnis. Aanvang 20.00 uur. De streekarchivaris drs. Jaap Berghoef zal u deze avond van al deze veranderingen op de hoogte brengen. Voor verdere informatie, zie de bijlage bij dit nummer. De komende maanden kunt u

tijdens de openingstijden van het gemeentehuis nog het archief bezoeken. Het bestuur is samen met het bestuur van onze gemeente en het bestuur van het Museum De Ronde Venen betrokken bij het realiseren van een Cultuurhuis. Onze vereniging zou daar ook een plek kunnen krijgen. Zodra hier meer over bekend is, komen wij hierop terug. Op onze ledenvergadering willen wij u eveneens verder informeren over onze plannen die wij dit jaar en volgend jaar willen realiseren. In het bijzonder over het 25-jarig bestaan van onze vereniging in 2009. Wanneer u ideeën hierover heeft, horen wij dit graag. De avond wordt besloten met een lezing over "De Molens in De Ronde Venen".

Ed Swaab, vice voorzitter

Iets over onze monumenten

"Goh, er zijn best nog veel monumenten in onze gemeente", is een van de reacties die we met enige regelmaat horen op de reeks plaatjes van monumenten die wij als historische vereniging in De Nieuwe Meerbode publiceren. Dat concludeert ook oud-burgemeester Bogaard in het in 2001 uitgeven gele boekje van de provincie met als titel 'De Ronde Venen geschiedenis en architectuur'.

Hij constateert daarin dat de meeste monumenten dateren van de 19^e en de 20^e eeuw. Monumenten uit vroeger tijden zijn er niet meer. Die zijn verdwenen zonder veel sporen achter te laten. Landschappen daarentegen laten oude ontwikkelingen veelal nog zien. Zo vertonen de bovenlanden hier en daar nog steeds het beeld van de ontginningen die zo'n duizend jaar geleden hebben plaatsvonden. Jammer alleen dat de verveningen en de droogmakerijen zo hun sporen hebben achtergelaten.

Opmerkelijk is wel het grote aantal gemeentelijke monumenten in Vinkeveen en Waverveen. Het zijn wel voornamelijk oude boerderijen, maar toch. Hoe komt het toch dat Wilnis en Vinkeveen hier de kroon spannen en dat Mijdrecht op dat gebied zo weinig te bieden heeft? Daar stonden destijds toch ook veel boerderijen en beeldbepalende oude huisjes? Heeft de afbraak daarvan misschien te maken gehad met de opkomst van de industrie na de oorlog? Die heeft in Mijdrecht een grotere rol gespeeld dan in Wilnis en Vinkeveen, waardoor deze veel meer agrarisch gericht zijn gebleven. Hoe dan ook de plaatselijke politiek heeft een grote rol gespeeld bij de afbraak van ons historisch erfgoed. Maar laten we daar niet te diep op ingaan. Wat destijds vernield is kan niet meer worden opgebouwd. Reden waarom we nu de

nadruk leggen op het oude dat er nog is. Laten we dat koesteren.

De laatst ontvangen reactie ontvingen we van Mw. Oussoren, echtgenote van Cornelis Oussoren. Het ging over Demmerik 19. Wat in de krant en in het gele boekje staat is volgens haar niet correct. Die boerderij is door een Oussoren gebouwd en niet in opdracht van een of andere maatschappij. Ook de bouwdatum klopt niet. Die was 31 juli 1905 en niet ergens in 1911.

Of dit alles waar is zal moeten blijken. Voorlopig gaan we door met het publiceren van de door de gemeenteraad van de gemeente De Ronde Venen vastgelegde lijst van gemeentelijke monumenten. De derde tranche van die vastlegging toont op dit moment 126 monumenten. Sommige monumenten zijn sinds 2001 van de lijst gehaald, andere toegevoegd. Afgelopen jaar hebben wij er 30 gepubliceerd. De rest is een kwestie van tijd.

Joop Frankenhuizen

Inhoudsopgave

3. Van de voorzitter
3. Iets over onze monumenten
4. Omdat ik mij schaamde hoe arm ik was
7. Die zusters van toen waren harde onderhandelaars
13. Dorpsgenoten en hun drinkwater
18. Verzamelen als hobby
19. 125 jaar St. Jozefschool
23. Kindsheiddagen in Vinkeveen
24. Devotie
28. Opsporing verzocht
30. Zeg het met beelden

“Omdat ik mij schaamde hoe arm of ik was”

door Jan Rouwenhorst

Begin maart 1936 laat V.H. zich met zijn gezin inschrijven in de gemeente Wilnis. De 36-jarige man is gehuwd en vader van vier kinderen, in de leeftijd van zeven tot twaalf jaar. Klaarblijkelijk wil hij een nieuwe start maken in de moeilijke crisisjaren. Dit artikel gaat over de omstandigheden, waarmee het gezin wordt geconfronteerd.

Verlof A

In Laag-Nieuwkoop - zijn vorige woonplaats - staat V.H. geregistreerd als visser, in de Woerdense Verlaat, toen behorend tot Wilnis, begint hij een winkel en in dat pand is ook een zogeheten verlofszaak gevestigd. Aan V.H. wordt op zijn verzoek een “verlof A” verleend. Veel lezers herinneren zich ongetwijfeld het nostalgische muurschild met in emaille de kleuren blauw-wit met de aanduiding “Verlof A” en daaronder de tekst “zwak-alcoholische dranken”. Deze drankvergunning is beperkter dan een “volledige vergunning”, waarmee ook gedistilleerd, zoals jenever, geschonken mag worden. “Verlof A” staat de verkoop toe van zwakalcoholische dranken als wijn en bier. Alleen met het door de burgemeester verleende “verlof” is het toegestaan om in een besloten ruimte bedrijfsmatig drank voor gebruik ter plaatse te verstrekken, zo bepaalt de Drankwet van 1931.

Het verlofsrecht kost V.H. voor het jaar 1935 vijftientig gulden (ruim elf euro, JR) en al snel blijkt dat hij dit bedrag niet kan opbrengen. Daardoor komt het verlof te vervallen: er mag door hem geen bier of wijn worden verkocht. In mei 1935 vraagt V.H. opnieuw het verlof aan en hij betaalt dan de helft van het verlofsrecht. Het resterende bedrag blijft echter een probleem, maar er komt hulp uit hogere kringen.

Onderstreept

Want wat heeft V.H. gedaan? Uit de archiefbescheiden valt op te maken dat hij zich rechtstreeks heeft gewend tot Hare Majesteit

Koningin Wilhelmina en haar over zijn kommersiële omstandigheden heeft geschreven. De particulier secretaris van het staatshoofd stuurt daarop aan burgemeester Padmos een verzoek om nadere inlichtingen over V.H. Padmos blijkt pessimistisch over het toekomstperspectief, want hij schrijft: “De vorige bewoner van het perceel kon er geen bestaan in vinden.” Ook meldt de burgemeester dat V.H. “reeds kort na zijn aankomst in deze gemeente om steun (kwam) vragen, wat hem van gemeentewege niet kon worden verleend.” De burgervader besluit zijn brief echter met de zin: “Het gezin staat er moeilijk voor en een kleine bijdrage zou zeker zeer welkom zijn.”

Een week later komt er een reactie van het paleis. “Onder dankzegging van de verstrekte inlichtingen heb ik de eer den Heer Burgemeester van Wilnis te berichten dat hem een bedrag van vijftien gulden zal worden toegezonden, door Hare Majesteit de Koningin beschikbaar gesteld voor de betaling van het verlofsrecht voor (V.H.) te Wilnis, voor eens en als uitzondering. (de hier onderstreepte gedeeltes zijn ook in de brief onderlijnd. JR).

“Het is hard”

Desondanks gaat het niet goed met het gezin en V.H. ziet zich eind juni 1935 - dus binnen veertien dagen na de koninklijke gift - al genoodzaakt om de burgemeester te informeren over de ellendige omstandigheden, waarin z’n gezin verkeert. Verondersteld mag worden dat V.H. geen briefpapier tot z’n beschikking heeft en daarom op een lege pagina uit een kasboek zijn verhaal doet in duidelijk leesbaar schuinschrift. Zijn emotionele verhaal is bewust niet geredigeerd.

“Weledele Heer, Hierbij komt ik tot u om raad of ondersteuning, wij zitten vanaf heden zonder eten, geld om te koopen heb ik niet, dus wees zo goed en helpt ons voorloopig uit de nood tot dat ik wat anders gevonden heeft, ik mocht in Diemen niet venten en ook niet met een tentje gaan staan, dus ik kon daar niets verdienen en ik mocht daar ook niet blijven liggen. de Burgermeester van Diemen stuurde mij weer terug naar Wilnis, omdat ik daar ingeschreven was, als ik het ken gaat ik zoeken in de omstreken waar ik geboren bent, tenminste als wij geholpen worden, maar nu moeten wij eten, of mag

ik mijn kinderen honger laten lijden, ik hoop dat u ons terwille is, want het is hard als je honger heeft en dat je geen eten heeft, hoogachtend uw dienaar (...)

“Ik weet geen raad”

Wat is er in de tussentijd gebeurd? Er is een (gedeeltelijke) reconstructie mogelijk op basis van het beschikbare archiefmateriaal.

Al snel nadat V.H. zich in de Woerdense Verlaat heeft gevestigd, wordt het hem duidelijk dat er met de winkel en de verlofszaak geen inkomen voor zijn gezin te verdienen valt. V.H. is een van de vele Wilnissers die de aanhoudende economische crisis aan den lijve voelt.

Op 1 mei - nauwelijks twee maanden - nadat hij hier is gekomen, schrijft hij burgemeester Padmos en vraagt in zijn brief *“(...) om raad en daad, ik weet niet meer wat ik doen moet, 25 gld voor het verlof heb ik niet, dus hoe moet ik nu handelen, en ik moet nieuwe voorraad in de winkel hebben maar ik kan de rekening niet betalen, dus ik heb vanaf heden geen inkomsten, dus waar moeten wij nu, met vrouw en vier kinderen van leven. En geachte M.H. mijn huishuur is 5 gld per week, maar die heb ik ook in 2 weken niet kunnen betalen, ik weet geen raad en nu komt ik tot u als Burgermeester om raad, want zoeken het niet blijven, dus geachte M.H. ik hoop dat u uitkomst voor mij weet hoogachtend uw dienaar (...)*”,

Na de ondertekening volgt een kort naschrift: *“P.S. ik heb er over nagedacht om elders een woning te huren als ik iets vinden ken, maar ik heb geen geld voor de verhuizing en om de eerste weken van te leven.”*

De - waarschijnlijk ten gemeentehuize - gemaakte notitie met onderstreping op de brief laat aan duidelijkheid niets te wensen over: “afgewezen”.

Onderstreept

Begin juni ontvangt burgemeester Padmos een brief van de heer Van der Lingen uit Noorden. Die deelt de burgemeester mee dat V.H. bij hem is geweest en geld gevraagd heeft voor een schip, omdat ze dan de gemeente willen verlaten. Van der Lingen geeft aan dat hij om diverse redenen de gevraagde fl. 85,- niet kan verstrekken. *“(Onze) diaconie heeft niets, ten tweede zijn zij geen lidmaten der N.H. Kerk van Noorden en ten derde zijn zij te kort in de Gemeente.”* Van der Lingen schetst ook het perspectief. *“(En) daar zij eerdaags door de verzekering er uitgezet worden en onder U gemeente komen op de dijk te zitten, zal toch de Gemeente Wilnis voor onderdak moeten zorgen. Ik heb ze gedurig wat gegeven en ook anderen, anders hadden zij van gebrek omgekomen. Hij zegt met dat schip zijn brood te kunnen verdienen.”* Onder deze brief staat onderstreept: “afwijzen”.

Raadhuis Wilnis rond 1925. In het achterliggende huisje woonde gemeenteveldwachter en bode Splunder. Eerder stond op die plek een met pannen gedekt schuurtje. Het gemeentehuis zoals op deze foto dateert van 1921. Op de voorgrond nog net zichtbaar de takken van een plataan. Deze inmiddels stokoude boom staat er anno 2008 nog steeds. Foto: Archief Vecht en Venen.

Drukke straatweg

Omdat V.H. beseft dat hij geen bestaan kan verdienen in de winkel en de verlofszaak, zoekt hij noodgedwongen naar andere inkomsten. Tegenover de politie verklaart hij later dat hem verteld werd dat er in Diemen een woonschip te koop was. Aan de drukke straatweg daar zou hij wat kunnen verdienen, zo was hem voorgehouden. Hij zou daar dan een tent opzetten. Hij vervolgt zijn verklaring met: "Ik ging naar den Heer Burgemeester van Wilnis en verzocht hem voor mij een woonschip te koopen. Deze voelde daar echter niet veel voor, doch het kwam voor elkaar dat het woonschip voor mij werd gekocht." Over hoe een en ander geregeld is, laat V.H. zich niet uit. "Op een bepaalde dag kwam een vrachtauto, men laadde mijn huisraad op en ik werd kosteloos van Wilnis naar Diemen verhuisd. Wie die kosten betaalde weet ik niet."

Voor zover er sprake was van goede hoop bij V.H., de werkelijkheid is weinig rooskleurig. Want hij verklaart: "Ik was echter ternauwernood in het schip te Diemen of mij werd door de politie gelast om weer naar Wilnis te vertrekken. Ik kan echter niet varen, doch de gemeente Diemen zond mij een sleepboot en een stuurman en zoo werden wij met het schip weer naar de gemeente Wilnis gesleept."

In hachelijke omstandigheden meldt hij zich weer bij de burgemeester. "Ik had geen enkel middel van bestaan en mijn gezin zat zonder eten."

De gemeente komt dan over de brug, zo vertelt V.H. "Van nabijwonende personen kreeg ik wat en daags daarna kreeg ik brood van de gemeente, doch enkel brood. Het was voor mij een onhoudbare toestand en ik ging in verschillende plaatsen op zoek naar een woning met het doel weer in de handel te gaan. Mijn vrouw durfde niet langer in dat schip te wonen en als het regende, dan werd binnen alles nat, zoo lekte het schip."

Auteur

De echtgenote van V.H. doet zelf haar best om van het schip af te komen. Zo schiet ze de agrariër J.P. Bosman aan die aan de Amstelkade op de boerderij "de Kraanvogel" woont. Bosman ziet er weliswaar niets in, maar hij informeert wel naar eventuele belangstelling bij "vriend Oudenallen". Hij stuurt hem een kattenbelletje met de volgende inhoud: "Vrouw (...) vroeg mij of ik die oude schuit wilde kopen, maar u begrijpt wel dat zoo iets niets voor mij is. Kunt u die mensen van die schuit af helpen. Gij doet er een goed werk mee", aldus de katholieke landbouwer.

In een handschrift dat te herkennen is als identiek aan andere - ten gemeentehuize - becommentarieerde brieven staat waarschijnlijk het resultaat van nader onderzoek dat van gemeentewege is gedaan: "Van Oudenallen wil schuit naar zich toe halen en trachten te verkopen.

V.O. heeft geen tijd om gezin (...) per auto weg te brengen."

De auteur van die tekst is burgemeester Padmos.

"Liever zekerheid"

Waarom er een auto nodig is? Dat blijkt uit de brief die V.H. aan het gemeentebestuur schrijft. Zijn vrouw bezorgt de brief op het gemeentehuis. Haar echtgenoot schrijft: "Ik heb een woning gehuurd te Oostwijk, gemeente Kedichem (gelegen tussen Leerdam en Gorinchem, JR) en nu wilde ik morgen, dus 20 juli, verhuizen. M.H. bestaat er dan de mogelijkheid dat ik geholpen wordt aan 60 gld. in tottaal het schip in begrepen, dus ik laat het schip liggen als ik 60 gld. ontvangt, het verhuisbiljet kunt u ons gelijk mede geven en wees zo goed en wijst iemand aan, die ons met een vrachtauto verhuizen kan, ik wilde als het mogelijk was morgenochtend al heel vroeg weg gaan, liefst dat ik daar in Oostwijk zoo vroeg mogelijk aankomt, dus Weledele Heer ik hoop dat u ons ter wille is en ons helpen wil en u mijn vrouw de uitslag mede geeft, indien u liever zekerheid hebben wil, geeft dan het geld mede aan diegeen die ons verhuisd, dat die het aan ons geeft als wij daar aankomen, het aan ons overgeeft. Bij voorbaat mijn dank, uw dienaar." Hoewel V.H. al eerder te kennen heeft gegeven op zoek te zijn naar een woonplaats, lijkt het er op alsof de verhuizing hals over kop plaatsvindt. Daarvoor is echter een goede verklaring. V.H. heeft namelijk een briefje gekregen van een bekende uit Leerdam. Die schrijft: "Waarde Vriend ik heb het huis in Oostwijk gm. Kedichem gehuurd voor de prijs van 2,95 (per week, JR) met het water erbij. Dus ik verwachtje van de week nog."

Accoord en akoord

Nog dezelfde dag schrijft de burgemeester een memo voor de wethouders Knigge en Van der Vaart. Padmos meldt dat V.H. een bedrag van f 60,-- vraagt "om manufacturen te gaan verkoopen. Het schip is dan voor de gemeente. (...) Ik geloof dat het het beste is de mensen het bedrag maar te geven. We kunnen het beschouwen als de koopsom van het schip. Kunt u hiermede accoord gaan?" Knigge tekent met "accoord", Van der Vaart zet voor zijn naam "akoord".

De volgende ochtend reist het gezin af naar Kedichem, de gemeente waar V.H. in 1898 werd geboren. "Op (...) kwam er een vrachtauto en laadde mijn huisraad op (...). Ik heb die auto niet zelf besteld doch die werd mij gezonden. Toen wij hier in Kedichem aankwamen ontving ik volgens afspraak f 60,-- waarvoor ik een kwitantie heb geteekend. Ik ben uit Wilnis (...) verhuisd, omdat ik aldaar met mijn gezin gebrek moest lijden. Als de kinderen 's ochtends wakker waren moest ik ze zonder eten de weg opzenden om te trachten bij liefdadige mensen eten te krijgen."

In zijn geboorteplaats krijgt V.H. al snel bezoek van de politie.

Afwijking

In december komen de gemeenteveldwachter en de rijksveldwachter van Kedichem opnieuw bij V.H. om een verklaring op te nemen over hoe een en ander is verlopen. Dat rapport - naar waarheid opgemaakt - wordt als bijlage gevoegd bij een brief die het college van b en w van Kedichem verstuurt naar het college van Wilnis met het verzoek "ons wel te willen mededelen of de voorstelling van zaken (...) in bijgaand rapport gegeven op waarheid berust en zoo niet, op welk punt dan een afwijking van de waarheid valt te kennen."

Burgemeester Padmos neemt meer dan twee weken de tijd om te reageren en reageert tussen Kerst en de jaarwisseling. Hij geeft aan dat al dadelijk te

voorzien was dat V.H. geen bestaan in de verlofszaak zou kunnen vinden. Verder antwoordt hij dat de voorstelling van zaken in het politierapport op waarheid berust, "behalve de mededeeling dat hij de kinderen 's morgens zonder eten den weg op moest zenden."

Het kostte V.H. moeite om de verklaring af te leggen, die ter controle naar Wilnis wordt gestuurd. Zo verkaart hij tegenover de politiefunctionarissen in december 1935: "U hebt mij hieromtrent ook reeds gehoord toen ik pas hier in Kedichem was aangekomen en ik heb U dit toen niet verteld, omdat ik mij schaamde om U te laten weten hoe arm of ik was."

Bronnen:

GAW Inv. nr 306 diverse collegevergaderingen over de periode 1935-1938.

Die zusters van toen waren harde onderhandelaars

Een verhaal over doorzettingsvermogen

door Joop Frankenhuizen

We schrijven maart 1913. De dan in functie zijnde pastoor van de r.k. kerk te Mijdrecht (Beverborg 1911-1919) vraagt de congregatie van de Zusters van Liefde in Schijndel (Noord-Brabant) of ze willen meewerken aan het oprichten van een stichting met als doel het geven van onderwijs aan kinderen en het realiseren van wijkverpleging. Er volgt dan een briefwisseling tussen een uiterst gemotiveerde pastoor die kost wat kost het r.k. onderwijs een impuls wil geven en een kloosterorde die idem dito haar eigen regels verdedigt. Hieronder het relaas van een wantrouwige pastoor en een moeder overste, die weet hoe met hem om te gaan.

Driehuis

Maar eerst even een stukje geschiedenis van het Mijdrechtse buurtschap 'Driehuis', waar dit alles heeft plaatsgevonden. Sinds eind 18^e eeuw komt Driehuis voor in archiefstukken. Het begint met een drietal armenhuisjes gelegen aan de Herenweg links naast de in 1780 gebouwde r.k. kerk. Deze kerk bestaat niet meer. U moet zich de Herenweg, zoals Bozenhoven toen heette, voorstellen als een smalle weg verhard met grind en fijn puin met later in het midden een bestraat paardenpad. Genoemde Herenweg loopt vanaf de kom van Wilnis tot aan de kom van Mijdrecht. Links en rechts staan boerderijtjes met aan de veldzijdekant (Padmosweg) een sloot, breed genoeg om er met een bootje door te varen. De huizen zijn hier en daar gescheiden door dwarsslootjes en bereikbaar via houten (draai)bruggetjes. De aanwonenden langs de Herenweg zijn overwegend katholiek met hier en daar protestante clusters. Rond 1870 wordt het danig vervallen kerkgebouw vervangen door het huidige. Tevens wordt dan tegenover de kerk een RC

Bijzondere school gebouwd. In de jaren daarna zal de plek rond die kerk uitgroeien tot een katholiek bolwerk gelegen tussen twee dorpen waar het merendeel van de inwoners in de kernen protestant is.

Armenzorg is duur

Op 28 januari 1913 besluit het Mijdrechtse college van B&W gunstig te beschikken op het verzoek van het r.k. armbestuur om een legaat van 15.000 gulden te mogen aanvaarden van wijlen mejuffrouw de weduwe H. de Graaff. Het is een grote som geld, die het armbestuur onder leiding van pastoor Beverborg goed uitkomt. Armenzorg en vooral het laten verplegen van zieken en krankzinnigen zijn in die tijd de taken van de katholieke armbesturen en protestante diaconieën en kosten veel geld. Zeker het laten opnemen van geesteszieken in het krankzinnigengesticht te Utrecht. En dat zijn er ieder jaar twee tot drie. Het is dan ook niet verwonderlijk dan de besturen van deze instellingen met enige regelmaat bij de

Unieke foto ergens uit 1920. De (verharde) Herenweg te Mijdrecht ter hoogte van de rk kerk met aan de weg het tijdelijke zusterhuis en daarachter de pasgebouwde bewaarschool. Foto: Archief Vecht en Venen

gemeenten Mijdrecht en Wilnis aankloppen om ondersteuning, waarop die gemeenten vervolgens met dezelfde regelmaat de bal terugspelen door de verwijzen naar de eigen verantwoordelijkheid en het eigen vermogen van de besturen. Het is ook de tijd dat het aanvaarden van een (groot) legaat door armbesturen en diaconieën voorbehouden is aan toestemming van de gemeente. Het betreffende legaat is belegd in Russische effecten en het armbestuur kan over de opbrengst beschikken mits zij de verzorging van de invalide dochter van het echtpaar op zich neemt. Daartoe moet elk jaar 1000

schikt zich in de hoop op beter tijden. Op 11 september 1913 wordt daar door de nieuwe stichting, Gerardus Majella genaamd, het 'Liefdehuis Mijdrecht' geopend. Zes zusters gaan zich in de behuizing van De Graaff bezig houden met het geven van naailessen, het inrichten van een bewaarschooltje en het opzetten van ziekenverzorging. Dit doen ze drie jaar lang. Intussen wordt even verderop begonnen met een nieuw te bouwen zusterhuis en een bewaarschool. Het kerkbestuur betaalt de kosten.

Zeereerwaarde) van later eene jongens- en meisjesschool in één gebouw. Sta mij toe Zeereerwaarde Heer Pastoor, dat wij onze gevoelens hierover zeggen. Wij vinden beter dat die scholen gesepareerd zijn, al is het maar 5 minuten van elkaar. Het is voor de kinderen en voor de onderwijzers en voor de onderwijzeressen beter, dunkt ons. Een en ander kunnen wij nog beter mondeling bespreken. Wij zullen UZEW dus de volgende week hier verwachten.”

26 april 1913. “Gisteren is onze Algemeen Overste naar Den Bosch geweest ter audiëntie bij ZDH (Zijne Doorluchtige Hoogwaardigheid) Monseigneur W. van de Ven, die zijne goedkeuring hecht aan de Stichting te Mijdrecht, mits het huis geschikt is en de Regel der Congregatie door de zusters daar kan onderhouden worden. Wij twijfelen niet of ook monseigneur Van de Wetering zal ermee instemmen. Er moet nu eerst nog een wederzijdsch accoord getroffen worden. Wij verlangen Zeereerwaarde Heer Pastoor niets meer dan redelijk is. De zusters moeten een goed bestaan hebben, slechts eenvoudig, maar toch zoo, dat er voldoende middelen zijn om de zusters behoorlijk te onderhouden. Indien er geene patiënte was, die door de zusters verpleegd werd, dan zouden wij voorstellen jaarlijks: vrij vuur en licht en fl. 200,- voor elke der zes zusters die het huis beginnen. Nu dit meisje (het betreft hier de invalide dochter van het echtpaar De Graaff) 1000 gulden per jaar verteert zoals UZEW ons heeft medegedeeld, vragen

wij fl. 100,- voor elke zuster en fl. 100,- voor het moederhuis en vrij vuur en licht. Die fl. 100,- voor het moederhuis hebben wij nodig ter opleiding der zusters zowel voor het onderwijs als voor de ziekenverpleging. De schoolgelden voor de bewaaren de naaischool zijn dan voor het kerk- of armbestuur.”

9 juni 1913. “De architect heeft groot abuis. De school mag niet in verbindig staan met eene bewoonde lokaliteit. Maar naaischool of bewaarschool is geen woonhuis. Er mag geen gemeenschap zijn tusschen de school en de onderwijzerswoning. UZEW behoeft dus m.i. die afsluiting niet aan te brengen. Ziezoo mijnheer pastoor nu heb ik U mijn grootste bezwaar medegedeeld. Volgens Uw verlangen zal het moederhuis linnen en tafelgoed voor Mijdrecht aankopen en later wel eens een lijstje zenden van hetgeen er nog moet worden aangeschaft. Naar ik van de ZEW Overste verneem is het voldoende dat in den schoolgang een houten afsluiting werd geplaatst zoodat de onderwijzers en de zusters niet door dezelfde gang loopen ook niet de jongens en meisjes. Als de taalschool begint kan die afsluiting verplaatst worden.”

10 juli 1913. “Dezer dagen hebben wij geschreven aan ZDH monseigneur H. van de Wetering en ZDH aanvraag gedaan om de nieuwe stichting te Mijdrecht te beginnen, of juister gezegd: we hebben ZDH geschreven, om voor ons aanvraag te doen aan

Op de achtergrond de in 1922 voltooide meisjesschool. Op de voorgrond de in 1917 voltooide bewaarschool. Foto: Archief Vecht en Venen

Gevelsteen bij de ingang van de huidige Driehuischool

den H. Stoel, want wij mogen, zonder Rome, ons niet in eene nieuwe Stichting vestigen. De brieven voor Rome moeten altijd door handen van Monseigneur. Die zaak zal dus wel in orde komen. Zeer Eerwaarde Heer Pastoor, UEW vraagt of U nog iets bij Monseigneur moet aanvragen? Mij dunkt, Zeer Eerwaarde Heer Pastoor, dat het wel voldoende is, indien UZEW tegen den tijd dat de zusters komen, aan monseigneur vraagt, om een gewonen en

uitvoering van het bestelde zorgen. Het volgende zal ook wel nodig zijn: een paar stoelen in de refter der zusters, een linnenkast. Het bidkamertje wat gemeubileerd. Gordijnen voor de ramen. Eenige lampen. Stoelen voor spreekkamer. Een keukenkachel met brandstof. Een pomp in de keuken was toch wel zeer gewenscht. Gaarne vernemen we nog hoe hoog de gordijnen moeten zijn om de bedstede in den refter of op het 'opkamertje'. De bedoeling is de hoogte van de grond af gemeten. Het meeste zal nog wel in orde moeten gebracht worden. Enfin, we kunnen dan zien. Het noodige keukengerief zullen we zelf wel aankopen, want het gaat voor UZEW erg moeilijk. Moge O.L. Heer ons werk zegenen. Twee onzer zusters zijn op 1 juli voor het schriftelijk gedeelte der hoofdakke naar 't examen geweest, en zijn gelukkig over haar werk goed voldaan. Op 25 en 26 augustus moeten zij voor het mondeling gedeelte op. Mag ik de examens eens in uw gebed aanbevelen? Op 15 juli gaan twee zusters op voor Engelsch en 31 juli een voor Hoogduitsch."

28 juli 1913. "Indien het voor UZEW niet ongelegen komt hadden wij onze komst bepaald op 18 september, donderdag, 's maandags d.a.v. zou dan men beginnen. De st retraite houden en n. Gaarne vernemen is, dan kunnen wij

De restanten van het oude gesticht en de rk meisjesschool.

4 september 1913. “Met genoegen deel ik u mee dat as. Dinsdag 9 september twee zusters zullen komen. Ze zullen om 11.54 te Nieuwersluis zijn. Die twee kunnen dan een en ander gereed maken tot de komst van de andere vijf. Deze laatsten komen met den trein van 1.56 donderdag 11 sept. Zoals UEW begrijpt blijven niet alle zeven te Mijdrecht. Eene zuster van het hoofdbestuur komt mee als geleidster en gaat na eenige dagen ook weer naar het moederhuis terug. In het laatst van deze week zullen er twee wagens verzonden worden, die dinsdag zeker te Mijdrecht, ik bedoel Nieuwersluis, zullen aankomen. Zeker zal UEW daar wel eene kennisgeving van ontvangen. We hopen dat de Goede God de nieuwe stichting moge zegenen en dat de zusters veel goed mogen doen in uwe parochie. UEW denke er nog eens over na onder de bescherming van welke of welken heilige wij de nieuwe stichting zullen stellen. Ontvang Zeereerwaarde Heer Pastoor onze beleefde en hartelijke groeten. Met de meeste hoogachting.”

Tot zover een deel van de correspondentie uit 1913.

Het vervolg

Op 1 april 1917 wordt aan de Herenweg te Mijdrecht een half afgebouwd zusterhuis met een daarachter gelegen bewaarschool geopend. Het kerkbestuur heeft geen geld meer om het overblijvende deel te voltooien, want de effecten bleken minder waard dan eerder gedacht. Aan de straatkant, vóór de bewaarschool, staat dan nog het oude woonhuis van de zusters. Aan de overkant van de straat staat de in 1870 gebouwde en in 1912 verbouwde ‘RC bijzondere school Mijdrecht en Wilnis’. Drie lokalen voor zes klassen, de meisjes voorin de klas, de jongens achterin. Dat jaar worden in de gangen schotten aangebracht zodat de jongens en de meisjes elkaar in de gangen niet kunnen ontmoeten.

In 1917 beginnen de zusters naast bejaardenzorg ook met wijkverpleging. Eerst in Wilnis, daarna in Mijdrecht. Twee jaar later nemen ze voor 600 gulden per jaar de ziekenverpleging over van de Sint Liduina vereniging. Op 1 april 1922, met de aanvang van het nieuwe schooljaar, wordt de nieuw gebouwde meisjesschool in gebruik genomen. Deze zesklassige school staat achter de bewaarschool en grenst aan de Achtervaart. Nu de meisjes weg zijn, kunnen de schotten in de jongensschool worden verwijderd. In 1923 wordt door het kerkbestuur een tweetal rechts naastgelegen woningen aangekocht voor uitbreiding van de ziekenverzorging. Op 1 juli 1925 start de Mijdrechtse afdeling van het Wit-Gele kruis haar werkzaamheden. Dit betekent dat de zusters moeten stoppen met de wijkverpleging. Zij blijken namelijk niet over de benodigde diploma's te beschikken. Pas als dat is geregeld, kunnen ze onder

auspiciën van het Wit-Gele Kruis doorgaan met de wijkverpleging. In 1927 stelt de congregatie voor het gesticht voor eigen rekening af te bouwen mits het kerkbestuur gebouwen en grond gratis afstaat. De gelden die de Gerardus Majella stichting bezit en in de loop der jaren door de zusters zijn vergaard, kunnen dan door het kerkbestuur gebruikt worden voor de bouw van een parochiehuis en een kostenwoning aan de Herenweg tegenover het gesticht. De opzet lukt. Het kerkbestuur stelt een contract op.

Onenigheid

Op 28 april 1927 blijkt dat Schijndel niet wil tekenen omdat in het contract verplichtingen zijn opgenomen waar de zusters het niet mee eens zijn. Het gaat om de zieken- en wijkverpleging, het opnemen van armlastigen voor max. fl. 1,50 per dag en het afzien van schenkingen en legaten tot de dag van overdracht. Op 6 mei 1927 komt de overste van Schijndel op bezoek. Zij is bij de aartsbisschop geweest en stelt het kerkbestuur voor om behalve gebouwen en grond ook de helft van het geldelijk bezit af te staan. Pastoor Heerschop (1919-1928) gaat daar niet op in en legt de zaak voor aan de aartsbisschop. Die zegt dat hij Schijndel niet kan dwingen. Ook de door de pastoor ingeschakelde vicaris kan niet helpen en verwijst hem terug naar de aartsbisschop. Pastoor en kerkbestuur zijn verontwaardigd over de handelwijze van Schijndel. Pastoor wil alles opschrijven en in het archief bewaren. “We kunnen niet verder en moeten weer doorgaan met geld verzamelen om nog jaren later zelf af te bouwen, of een andere congregatie opzoeken en vragen of die genegen zijn alles over te nemen en zelf te bouwen”, schrijft hij boos. In november deelt Schijndel plotseling mee het gesticht te willen overnemen en af te bouwen “groot genoeg voor de parochie Mijdrecht”. De congregatie wil dan wel alle legaten ontvangen die nog in testamenten voor de dag komen en dat de wijkverpleging volgens oud contract doorgaat. Als dat onmogelijk is, dan opheffen. Als tegenprestatie neemt de congregatie de overdrachtskosten op zich. In 1928 is het nog ontbrekende deel van het gesticht afgebouwd. Op 29 september 1929 volgt de uiteindelijke voorgevel. Dan breken de crisisjaren aan, economische malaise, gevolgd door de ellende van de oorlog. Het is sappelen, maar hun doorzettingsvermogen en handigheid tot improviseren houdt de zusters op de been. Na de oorlog komt alles in rustiger vaarwater. Dat zal zo blijven tot 1983.

Het einde

Op 27 maart 1974 wordt de stichtingsacte RK bejaardenzorg Gerardus Majella getekend. Een nieuwe stichting met een nieuw bestuur. Zuster Bellarina draagt haar taken over aan de heer

Maatman. De taak van de zusters zit er op. Het merendeel keert terug naar Schijndel. Enkelen blijven achter. Tot 1977 zullen zij in het kleuterschooltje ‘Polderbloesem’ aan de Baljuwstraat 3 te Mijdrecht de allerkleinsten nog blijven opvangen. Meer dan zestig jaar is de congregatie in Mijdrecht actief geweest in het onderwijs met een naaischool, een bewaarschool, een taalschool en met bejaardenzorg, zoals dat toen heette. Daarnaast hebben ze tientallen jaren in Mijdrecht en Wilnis de wijkverpleging verzorgd. “Wanneer pastoor Van de Pavert zijn pastoraat enkele jaren eerder zou zijn begonnen, was alles wellicht anders gelopen”, memoreert de dan in functie zijnde voorzitter van het kerkbestuur tijdens de afscheidsreceptie in het parochiehuis. In 1975 verkoopt de congregatie alle onroerend goed aan de nieuwe stichting. Acht jaar later valt het besluit tot nieuwbouw. De huidige behuizing voldoet niet meer aan de eisen van de tijd. In februari 1983 worden de in 1917 gebouwde bewaarschool, de in 1922 gebouwde meisjesschool en het in 1929 afgebouwde

gesticht afgebroken om plaats te maken voor het huidige verzorgingshuis. Met weemoed in het hart zien veel vrouwen toe hoe hun vroegere school onder de slopershamer verdwijnt. Het enige dat gespaard blijft is de gevelsteen waarop het woord ‘RK MEISJESSCHOOL’. Die ligt nu in de tuin van het huidige verzorgingshuis vlak voor een ook gespaard klokkentorentje dat ooit op het zusterhuis stond. Op 13 november 2003 vierde verzorgingshuis Gerardus Majella haar 75 jarig bestaan en is daarmee het oudste verzorgingshuis in de regio.

Bronnen: Archieven rk kerk Mijdrecht-Wilnis en die van de congregatie van de zusters van liefde in Schijndel

Gezicht op rk kerk Mijdrecht-Wilnis anno 1930. Het rechthoekige grote hoge gebouw rechts op de voorgrond is de rk jongensschool. Daarachter het voormalige Gerardus Majella gesticht met links aangebouwd de bewaarschool en daarachter de meisjesschool. Foto: Archief Vecht en Venen.

Dorpsgenoten en hun drinkwater.

door Stef Veerhuis

Drinkwater is van levensbelang. Vele overheden en instanties “bemoeien” zich daar dan ook mee, vanaf het winnen totdat het tenslotte uit de kraan komt. Voor ons consumenten betekent dit, dat wij er inmiddels blindelings op kunnen vertrouwen. Dat het anders is geweest hoef ik U natuurlijk niet te vertellen, máár dat is echt nog niet van zo heel lang geleden. Overigens zijn er nog steeds mensen die gebruik maken van water uit een put, waarin net als destijds bij mijn grootouders het geval was, misschien wel een klein visje rondzwemt, dat er voor zorgde dat het drinkwater niet troebel werd.

Vanuit overlevering en geschiedschrijving is “ons drinkwater traject” inmiddels bekend. Tot aan de Eerste Wereldoorlog schepte het merendeel van onze ingezetenen hun drinkwater nog gewoon uit de sloot. Anderen die het wat beter hadden en hun huis met pannen hadden gedekt verzamelden het regenwater via een houten goot in een waterput of hadden misschien zelf een pomp laten slaan. In de steden die kampten met de opkomende industrialisatie en de hiermee gepaard gaande snel toenemende bevolkingsgroei waren deze keuzes vaak helemaal niet mogelijk. Hun drinkwater moest vaak van buiten de stad worden aangevoerd met boten die water innamen op bijvoorbeeld de Vecht of uit de Haarlemmermeer. Uit overlevering is bekend dat sommige schippers de reis naar Kockengen maakten om water in te nemen uit de Bijleveldse Wetering of uit het Gein bij Abcoude. De talrijke water- en vuurwinkeltjes in steden en dorpen bleven voor de meeste inwoners financieel onbereikbaar, ook al koste een emmer slechts één cent. Zij bleven aangewezen op veelal vervuild oppervlakte water.

Water werd business toen met Engels kapitaal een pijpleiding werd aangelegd vanuit Vogelenzang en op 12 december 1853 de eerste emmertjes duinwater konden worden afgehaald aan de Willemspoort in Amsterdam. In 1885 werd dit eerste waterbuisnet uitbreid met de Vechtwaterleiding.

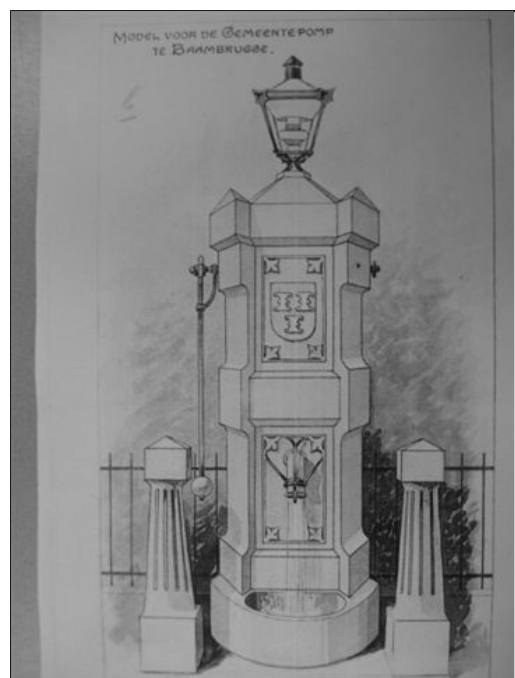
Van kerkdak

De uitbraak van grote epidemieën werd steeds vaker een verband gebracht met het drinken van vuil water. Toenemende kennis en op aandringen van medici kwamen plaatselijke overheden met de nodige terughoudendheid in beweging. Een eerste handelen is bijvoorbeeld terug te vinden vanuit een raadsvergadering te Mijdrecht, alwaar besloten werd het regenwater dat vanaf het kerkdak kwam, voor haar inwoners op te gaan vangen in een grote houten bak. Een initiatief dat later ook tot stand kwam in Wilnis. Met het vorderen der jaren werden deze reservoirs vervangen door zogenaamde Norton pompen. Maar daar kwam wel het een en ander voor kijken en het ging, om in de juiste termen te blijven, beslist niet van een leien dakje. Uit nagelaten archief bronnen wordt al snel duidelijk dat de gemeente Mijdrecht voorop is gegaan in de regio met de verwezenlijking van het huidige drinkwaternet.

Gemeente bak

Laten we maar beginnen in Wilnis. In de raadsvergadering van 6 september 1872 wordt besloten een oproep te doen voor de aanbesteding van een nieuwe regenwaterbak nabij het schoolgebouw. Het ondergronds in steen uit te voeren reservoir heeft een diepte van 1.60 en een buitenmaat van 5.00 x 3,70 meter. Het op te vangen regenwater zal middels een buis vanaf het schooldak hierin verzameld gaan worden. De raad heeft hiervoor een bedrag van Fl. 737,- uitgetrokken. Aannemer Willem van Lokhorst blijkt de laagste van slechts twee inschrijvers te zijn (Fl. 689,-) en krijgt de opdracht om het geheel op te leveren vóór 15 oktober 1872, met daarin opgenomen een boeteclausule van Fl. 5,- per dag voor overschrijding van de werkzaamheden.

Opvallend is toch wel dat de initiatieven daartoe, in de meeste gevallen van gemeenteraden zelf afkomstig zijn en slechts door gedeputeerden getoetst worden op financiële onderbouw en draagkracht. Ieder samenwerkingsverband is ver te zoeken en enige verplichting door de landelijke overheid daartoe opgelegd ontbreekt. Deze beperkt zich hoofdzakelijk in de gebruikelijke missives tot plannen en voornemens.

Baambrugge. Model voor gemeentepomp

Geen bak, maar pompen

In 1915 breekt in onze regio een tyfus epidemie uit die opnieuw ten koste gaat van veel onnodige slachtoffers. De raad van Mijdrecht vindt het nu echt genoeg en gaat akkoord met een voorstel van B en W om op korte termijn een viertal Norton pompen te laten slaan. Eén op Bozenhoven (nabij de Ooievaarsbrug), één voor het raadhuis, één in de Mennonietenbuurt en één in De Hoef. (een vijfde pomp aan het Driehuis zou tot de mogelijkheid behoren als Wilnis wilde meedoen)

Er wordt daartoe een lening aangegaan van Fl. 4000,- en het werk wordt gegund aan D. van Teeseling uit Abcoude, die inmiddels een goede reputatie had opgebouwd met het slaan van dit soort pompen. Een pomp nabij de “Heinkuitenbrug” in Abcoude Proosdij namelijk werd eerder in 1893 door hem geïnstalleerd en die bij de Stokkelaarsbrug eind 1908.

Ondanks het gegeven dat burgemeester Fernhout ook in Wilnis de raad voorzat, duurde het nog ruim vier jaar voor dat men daar het belang van goed drinkwater ging inzien. In oktober 1919 werd door de gemeenteopzichter Brouwer huis aan huis een inventarisatie opgemaakt van niet alleen alle reeds aanwezige waterputten, maar ook welke huizen

Watertoren te Mijdrecht met balconnetje

gedekt waren met riet of pannen. Filosofie hierachter zal geweest zijn dat, als deze middelen voldoende drinkwater leveren er ook weinig noodzaak zou zijn om elders een dure pomp te laten slaan. Er was echter voldoende aanleiding om een oproep voor aanbesteding uit te laten gaan. Naast loodgieter E.J. van Schuppen uit Wilnis reageerde ook hier D. van Teeseling met een prijsopgave:

Bronboring tot 40 meter diep Fl. 6,00 per meter. Tot 80 meter diep Fl. 8,00 per meter. Eikenhouten bronbuis (duigen) met koperen banden. Fl. 8,50 per meter. Vertind koperen zandfilter. Fl. 35,00. Scheikundige analyse. Fl. 20,00. Ommantelen van de bronbuis met cement. Fl. 50,00. Leveren en plaatsen van een ontijzerings pomptoestel, Het geheel compleet voor U uit te voeren ad. Fl. 950,00

Maar het zou uiteindelijk toch heel anders gaan lopen. Eensklaps blijkt er een derde gegadigde te zijn en niet voor één pomp maar zelfs voor drie. Op 29 april 1920 laat de firma H. J. Tjaden weten eveneens geïnteresseerd te zijn om deze werkzaamheden uit te willen voeren. Teeseling uit het naburige Abcoude krijgt hier echter lucht van en haalt zijn gram met een boze brief. Het herzien van zijn eerdere offerte en de loftrompet van opzichter Brouwer over diens kennis en reeds uitgevoerde werkzaamheden ten spijt mochten niet baten, de opdracht gaat uiteindelijk naar het bedrijf uit Haarlem. Voor de gekozen locaties, de smederij van J. Breuren, nabij Kooiman en tuinder Pieter van der Vaart werd grond aangekocht en weldra kon men met boringen beginnen. Analyses uit chemisch onderzoek maken al snel duidelijk dat er dieper geboord (tot bijna 40 meter) dient te worden voor kwalitatief goed drinkwater en er zal goed gefilterd moeten worden om het “harde” Wilnise water te “ontijzeren”. Na wat kleine kinderziekten aan de cilinders verholpen te hebben, wordt het werk op 1 oktober 1920 opgeleverd.

Een net van buizen

Inmiddels was burgemeester Fernhout vertrokken naar Kampen en hij werd op 16 juli 1919 opgevolgd door collega I. Padmos. (Een burgervader die, als vice voorzitter van de later op te richten D.N.W.U., “de stichting Drinkwatervoorziening Noord West Utrecht”, zijn stempel zou gaan drukken bij de aanleg van het buizenet in deze regio) Vanaf zijn aantreden wijst hij keer op keer op de reeds voor handen zijnde mogelijkheden elders. En zijn roepen lijkt verhoord als hij in december 1924 een hoorzitting voorziet, waarin Prof. Ir. Chr. K. Visser uit Delft verslag doet van plannen om de eerder genoemde D.N.W.U. tot leven te laten komen. Negentien daartoe uit te nodigen gemeenten met totaal zo’n 28.795 ingezetenen, zullen bij toetreding

en deelname aan dit project de beschikking krijgen over vers aangevoerd drinkwater door een aan te leggen buizenet. Het water zou opgepompt gaan worden aan de voet van de Utrechtse Heuvelrug nabij Loosdrecht en via een persleiding naar de watertoren van Nieuwersluis gebracht worden om van daar uit de gewenste vertakkingen verder te brengen.

Ondanks de stichtingskosten die Fl. 1.600.000,- zouden bedragen, besluiten zowel de raad van Wilnis als Mijdrecht in mei 1925 met algemene stemmen hieraan deel te willen nemen. Vinkeveen echter was (aanvankelijk) tegen en beriep zich op haar beperkte financiële draagkracht en stelt zich daarnaast op het standpunt dat iedere noodzaak daartoe nog ontbreekt omdat de vele ouden van dagen in deze gemeente bewijzen dat hun drinkwater lang zo slecht nog niet is.

De “jonge” Burgemeester K. L. J. Wouters, die op 28 april 1927 werd geïnstalleerd, had zijn noodzakelijke huiswerk in relatief korte tijd gedaan en was een geheel andere mening toegedaan. Zich geruggeleund wetend door de Commissaris van

de Koningin en de “Gezondheidscommissie voor Loenen c.a”, plaatste hij scherpe kanttekeningen bij het kwalitatieve slechte oppervlaktewater dat via Loenen bij Wilnis werd ingelaten en nog steeds door enkele plaatselijke bakkers werd geschept. Tevens was bekend dat 70 van de honderd gezinnen geen regenput hadden en dat Vinkeveen bij de laatste cholera-epidemie een zeer kwalijke vijfde plaats op de landelijke slachtofferlijst had ingenomen. In de hoorzitting van 6 mei 1927 werden op uitnodiging, alle aspecten nog eens uitvoerig belicht door zowel de directie van de D.N.W.U. als MABEG uit Utrecht die per 1 oktober 1928 de aanleg zou gaan uitvoeren. Een week later haalt de nieuwe magistraat in de raadsvergadering met zes vóór en vijf tegen zijn gelijk.

Dure verplichting

Heet hangijzer bleven de buitengebieden die (voorlopig) nog buiten de gestelde aansluitingsgrens van 100 meter vanaf de hoofdbuis vielen. De verplichting echter, zoals inmiddels vastgelegd in de gemeentewet, om toch binnen die gestelde grens aangesloten te worden, zorgde voor de nodige emoties. De verwachte Fl. 0,25 als bijdrage uit ‘n

Drinkwater of waswater?

gemiddeld beschikbare inkomen van een arbeider (ca. Fl. 17,50) zou naar verwachting niet door iedereen betaald kunnen worden. Uitgaande van het kleine aantal aanwezige bezwaarschriften leek het destijds nog wel mee te zijn gevallen. Máár die ene afkomstig uit Wilnis spreekt mij nog steeds aan. Met potlood geschreven op een klein beduimd briefje laat 'n weduwe haar burgemeester weten, dat bij haar *“de muizen al lang dood voor de kast liggen en er toch niets meer te halen valt”*. Ook wethouder Verrips uit Vinkeveen, die aanvankelijk geen voorstander was wilde nog wel eens aan de bel trekken. Toen bijvoorbeeld de bouwkosten van de in aanbouw zijnde nieuwe burgermeesterswoning werden overschreden met Fl. 306,50, wilde hij weten of de nieuwe wateraansluiting hier soms debet aan was en de meerkosten zo op de gemeentekas verhaald zouden gaan worden. Maar na toetsing bleek het een flinke lekkage te zijn geweest, veroorzaakt door een slechte aansluiting, die tussen de plafonds was weggewerkt.

Op 4 oktober 1928 kunnen de 626 al dan niet verplicht aangeslotenen in Mijdrecht inclusief 20 bedrijven gebruik gaan maken van vers aangevoerd drinkwater. Niet wetende dat de strenge winter van 1929 zou gaan zorgen voor veel kapot gevrozen leidingen en men alsnog genoodzaakt werd een bijtje in het ijs te moeten hakken. De bijdrage van de bevolking werd naar draagkracht geheven op basis van een zogenaamd kamer- of welstandstarief. Hoe

meer aanwezige ruimten in een woning, hoe hoger het te heffen bedrag zou zijn. Men ging bijvoorbeeld uit van een gemiddelde arbeiderswoning die drie vertrekken telde, met een te verwachten watergebruik van 54 m³ jaarlijks. De villa van Mevrouw van Wieringen als voorbeeld, telde er elf en zij zou jaarlijks Fl. 54,00 moeten gaan betalen. Mevrouw echter had gezien haar verzoek al jarenlang en naar volle tevredenheid de beschikking over een drietal eigen waterputten die, na een door haar ingediend bezwaarschrift middels een chemisch laboratorium onderzoek werden goedgekeurd voor gebruik.

Het gekrakeel over nietes-wellis en de wie zal dat betalen politiek wilde dus beslist niet zeggen dat dit schone drinkwater bij de bevolking niet gewenst was. Het zeer droge jaar van 1929 zal ongetwijfeld het meeste gemor hebben doen verstillen. Statistici becijferden een jaar later dat er in Nederland reeds 500 van de 1061 gemeenten waren aangesloten op een gelijkwaardig buizenet. En werden in dat zelfde voorjaar (de Hoef en de Mennonietenbuurt uitgezonderd) de aanwezige Norton pompen buiten gebruik gesteld en ter verkoop aangeboden.

Andere problemen

En natuurlijk waren er kinderziekten. Wanneer de loden leidingen het voor de zoveelste keer weer eens begaven in de weke grondstructuur. Of wanneer de druk wegviel vanwege een breuk in de

Mijdrecht ca. 1928. Gemeentehuis met op voorgrond de gemeentelijke waterpomp

hoofdaanvoerleiding bij Wilnis en heel Mijdrecht weer eens zonder stromend water zat. Máár dat zorgde dan ook weer voor brood op de plank bij de plaatselijke aannemers P.J. de Liefde en de Gebroeders Van Scheppingen. Wanneer zij van Gemeentewege opdracht kregen de ontstane kuilen maar weer eens te dichten om aansluitend hun resp. rekeningen ad Fl. 27,481/2 en Fl. 41,43 in te kunnen dienen.

Gepiepeld

Ook de tarieven voor extra waterverbruik hield de gemoederen nog geruime tijd bezig. De mogelijkheid om een watercloset te laten aanbrengen was natuurlijk alleen voor een enkeling weggelegd want tenslotte bepaalde men zelf of men er jaarlijks Fl. 6,00 extra voor over had. In het gemeentehuis hoefde men er niet lang over na te denken. Daar werden de privaten vervangen door waterclosets.

Maar ook het in het bezit hebben van een auto diende men vooraf aan te geven en koste de gebruiker maandelijks nog eens Fl. 0,60 extra. R.J. Kooi, lederwaren fabrikant te Mijdrecht, voelde zich gezien zijn brief destijds in mei 1929 danig gepiepeld en ging de confrontatie aan. Kort geschetst kwam het er op neer dat hij één dag te laat was met zijn betaling, vanwege een meningsverschil hierover en werd prompt afgesloten. Ik citeer zijn slotwoord: *Voorts kan ik U nog mededeelen, dat myn vorige auto als bedrijfsauto overdag steeds by myn fabriek was en schoongemaakt werd met het regenwater uit één der fabriekspuiten. Het speelt my, dat ik den 18en Mei direct van huis moest en myn vrouw de dupe der zaak werd, anders had ik in alleryl de regenput weder in goede conditie gebracht en mocht ge wat my betreft Uw waterleiding met Uw Mussolini's optreden wel behouden, al ben ik destyds voor Uwe instelling een voorvechter geweest.*

De zaak lijkt toch wel enige indruk gemaakt te hebben, want deze "strijder van het eerste uur" krijgt op 11 juli 1929 (als goedmakertje ?) een zetel aangeboden als plaatsvervangend lid bij diezelfde D.N.W.U. En zijn inbreng zal node welkom zijn geweest bij de verdere uitbouw van het regionale drinkwaternet. Rond 1930 zijn er plannen om vooruitlopend op de nieuwbouw in de Amstelhoek het benodigde buizenet hier al vast in te willen graven.

De volgende crisisjaren waren er debet aan dat de bestaande buitengebieden nog geruime tijd verstoken zouden blijven van verdere aansluiting. De aanleg van bijvoorbeeld 730 meter waterleiding langs de Amstelkade in 1937 zou Fl. 4315,- gaan vergen, terwijl daaruit een opbrengst werd verwacht van slechts Fl. 275,-. De aanlegkosten voor de Kromme Mijdrecht en De Hoef FL. 25.000,- en de

Tienboerenweg met een buizenet van 1050 meter en máár zes potentiële afnemers, zou Fl. 3.200,- moeten gaan kosten, met een verwacht rendement van slechts Fl. 102,60 (=3,5%). Een gewenste eigen bijdrage zou mogelijk een oplossing kunnen bieden maar stuitte op veel weerstand. Toch waren er voorstanders die dat er wel voor over hadden. Zoals de ingezonden brief dd. 2 juli 1936, van A. Versloot wonende in Wijk B – no. 45 (Derde Bedijking), hij wilde wel. Mede door het ontbreken van 'n eigen waterput was hij genoodzaakt zijn zuivelgereedschap en emmers "te reinigen" met slootwater. Het rode overheidspotlood echter was en bleef onvermurwbaar, de aansluiting hield op bij buurman Koetsier op numero 43.

Máár, ook dient gezegd te worden dat desondanks aan een ieder een luisterend "overheidsoor" geboden werd. Zelfs voor geloofsgenoten, die het storend vonden dat er op christelijke doordeweekse feestdagen huis aan huis watergeld geïnd werd. De eenmaal ingeslagen weg werd ondanks het nodige gekrakeel en de vele tegenslagen niet meer losgelaten en men bleef manmoedig zoeken naar passende oplossingen. Iets wat mijns inziens dit doorzettingsvermogen heden ten dage nog steeds duidelijk zichtbaar karakteriseert is de monumentale watertoren aan de Industrieweg in Mijdrecht. Dit ruim veertig meter hoge bouwwerk, eertijds een ontwerp van Mabeg te Utrecht, werd 70 jaar geleden in gebruik genomen om voldoende leidingdruk te kunnen garanderen aan toekomstige gebruikers in de uitgestrekte buitengebieden. Toeval of niet, in ditzelfde jaar trad de gemeente Mijdrecht toe tot de ons hedendaagse wel bekende welstandscommissie. Bij de gebruikelijke toetsing van het ontwerp en uitvoering werden direct al de nodige vraagtekens geplaatst. Het enigszins sober "versierde gebouw" met haar twee volkomen nodeloze balkonnetjes verwijzen naar trends van de Delftse school. De visie van burgemeester Padmos op diens geesteskind liet echter aan duidelijkheid niets te wensen over want paste volgens hem: "....., zeer goed in het bestaande landschap". Waarvan akte.

Een besmette pomp
betekende cholera

‘Verzamelen’ als hobby

door Marian Sterenborg

Een groot aantal inwoners in De Ronde Venen heeft ‘verzamelen’ als hobby. Uit die verzamelingen is vaak een heel stuk geschiedenis af te lezen. Af en toe belichten we in de Proosdijkoerier zo’n hobbyist. Dit keer Martien van Balgooi, die via stamboomonderzoek in de molens van De Ronde Venen geïnteresseerd raakte en inmiddels op internet zijn zoektocht naar gegevens over de 34 molens in De Ronde Venen publiceert (www.balgooi.nl/molens) en zich aanbevolen houdt voor informatie!

Martien van Balgooi, zoon van de vroegere wethouder, begon 25 jaar geleden met stamboomonderzoek. Toen hij met zijn eigen naam klaar was, of liever gezegd ‘vastgelopen’ was, begon hij aan de naam van zijn vrouw. Daarbij bleek dat haar overgrootvader molenaar geweest was op een poldermolen in Mijdrecht. Dat was Hermanus Vermeij. De molen is in 1888 gesloopt in verband met het schootveld van het fort in Amstelhoek. „Maar mijn interesse in de molens van De Ronde Venen was gewekt”, aldus Martien van Balgooi, „En dan is het nog moeilijk om de grens te trekken bij alleen De Ronde Venen, want ga je 10 meter verder dan heb je er zo weer 10 molens bij.” Zo telt hij wel de molens mee die in Vrouwenakker gestaan hebben, hoewel deze kern, -vroeger een buurtschap van Mijdrecht-, nu niet meer bij De Ronde Venen hoort. Daarmee komt hij op 34 molens, die er echter nooit allemaal tegelijk gestaan hebben. Om aan gegevens te komen gaat hij bijvoorbeeld naar het hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht. „Want poldermolenaars waren vroeger in dienst van het waterschap”, aldus Martien, in tegenstelling tot koren- en houtzaagmolenaars, die in dienst waren van de particuliere eigenaar. De molen in Amstelhoek heeft samen met die in Nessersluis en met een stoomgemaal erbij de polder Eerste Bedijking leeggehaald. Tijdens dat werk werden er langs de Kerkvaart nog 4 molens bijgebouwd om te helpen evenals nog vier molens aan de Veldweg. Dat was rond 1805. „De molens heten hier allemaal: 1, 2 of 3, terwijl elders je namen tegenkomt als Brigitta, Johanna, de Parel, etc’”, zo zegt hij, enigszins teleurgesteld over de eenvoudige Rondevense benamingen. Om te weten hoeveel molens er gestaan hebben is Martien begonnen met het vergelijken van oude kaarten. Daaruit bleek dat er in 1570 zeker twee molens gestaan hebben. De enige molen die nu in De Ronde Venen in werking is, is de korenmolen in Wilnis. Volgens Martien, intussen vrijwilliger op de Wilnise molen, is deze molen een samenraapsel van onderdelen van drie verschillende molens.

Kennis over de molens moet toch van nazaten van oude molenaars komen volgens Martien. „En natuurlijk zoek ik in de gemeentearchieven en in Utrecht, bijvoorbeeld naar gerechtelijke stukken, waarin over een overdracht of verpachting gesproken wordt.” Momenteel is hij volop bezig met

de molens van de Eerste Bedijking, die rond 1805 gebouwd zijn, en de vier Amstelmolens. „Gek, maar van die vier Amstel molens, die rond 1634 gestaan hebben, is niets bekend. Van de molens aan de Veldweg wel. Zo heb ik van molen no.1 een affiche, waaruit blijkt dat die molen geveild werd op 21 maart 1879, maar afbeeldingen heb ik niet. Wel van die vier op de Kerkvaart. Verder heb ik een foto van de molenaar van de Hoflandse molen, die tot 1888 in Amstelhoek gestaan heeft op de plaats van het huidige benzinestation. Van de molen zelf is geen afbeelding bekend”. Hij houdt zich aanbevolen voor mensen die iets weten of willen helpen met een deel uit te zoeken in Utrecht.

Als IBM-medewerker gaat Van Balgooi over 8 jaar met pensioen. „Maar ik hoop het onderzoek naar de molens wel voor die tijd af te hebben”.

Hoewel 2007 ‘het jaar van de molens’ is, is de lezing over de molens in De Ronde Venen, die Van Balgooi voor de leden van de historische vereniging houdt, gepland voor dit voorjaar.

De historische vereniging houdt zich aanbevolen voor foto’s, brieven, kranten of ander historisch oud materiaal, dat dan een plaatsje kan krijgen in het archief van de vereniging of waarvoor de leden verzamelaars weten. Dus voor wie opruimt: denk eerst even aan de Proosdijlanden.

Martien van Balgooi bij de Veenmolen in Wilnis, waar hij rondleidingen geeft en zakjes meel verkoopt in het winkeltje. Tevens is hij lid in opleiding van de Gilde van vrijwillige molenaars, zodat hij na het voltooien van de opleiding de molen ook kan bedienen.

125 jaar Sint Jozefschool Vinkeveen – het begin

door Fred de Wit

Het allereerste begin in 1883

Op 23 april 2008 wordt op de Vinkeveense Sint Jozefschool feest gevierd: de school bestaat dan 125 jaar. De geschiedenis van de Sint Jozefschool gaat ver terug. Vóór 1880 was er in Vinkeveen en Waverveen nog geen bijzonder onderwijs. Er waren wel openbare scholen waar alle kinderen, die onderwijs wilden volgen, terecht konden. Dit onderwijs werd hoofdzakelijk door de Staat betaald. Na de Franse bezetting in 1813 werd in de grondwet verankerd dat het onderwijs openbaar moest zijn en zich richten op de ontwikkeling van alle maatschappelijke en christelijke deugden. Voor het oprichten van kerkelijk gebonden scholen moest aan de overheid toestemming worden gevraagd en deze werd bijna altijd geweigerd.

Op de openbare scholen werd een christendom voorgestaan los van enige geloofsrichting, maar wel vrijzinnig liberaal georiënteerd. Dit onderwijs was voor de katholieken en orthodox protestanten niet acceptabel. Zij vonden namelijk dat het onmogelijk was dat de godsdienstige overtuiging van de onderwijzer verborgen bleef, wanneer het aankwam op de godsdienstige en zedelijke opvoeding van de kinderen.

Openbare school. Op de achtergrond de toenmalige NH kerk

In de nieuwe grondwet van Thorbecke van 1848 werden meer mogelijkheden geboden om bijzondere scholen op te richten maar die kregen van de regering geen subsidie. Dit tot groot ongenoegen van ouders die hun kinderen naar een katholieke of protestantse bijzondere school stuurden. Voor de meeste ouders was een bijzondere school onbetaalbaar. In een brief van de katholieke bisschoppen in 1868 aan de gelovigen hadden zij de priesters in de parochies opgeroepen om katholieke bijzondere scholen te stichten. Zij schreven: “Het onderwijs dient een godsdienstig karakter te hebben. Een katholiek kind dient een katholieke opvoeding te krijgen en een der gewone middelen hiertoe is een katholieke school”.

De protestanten waren de eersten die in 1880 te Vinkeveen met grote offers een school voor Christelijk Nationaal Onderwijs stichtten. Het gevolg hiervan was dat prompt veel kinderen van protestantse huize de openbare school verlieten en naar de nieuwe school gingen. Omdat onkerkelijkheid in Vinkeveen praktisch nog niet voorkwam, bestond na die tijd de openbare school dus bijna alleen uit katholieke meisjes en jongens. Ook was er nog een flink aantal protestantse gezinnen, dat er principieel op tegen was om hun kinderen naar de Christelijk Nationale school te laten gaan. Dit kwam door de Doleantie. Het zou gemakkelijk geweest zijn om daarom van de openbare school een katholieke school te maken maar dat was wettelijk onmogelijk.

Er bleef dus niets anders over voor de katholieken om zelf een school te stichten. Dit was echter een groot probleem. De openbare school kreeg subsidie van de regering voor de bouw van een school, het onderhoud van de school en de salarissen van de onderwijzers. Dit was belastinggeld dat eveneens moest worden opgebracht door de ouders die voor hun kinderen een bijzondere school wilden. Maar voor het bijzonder onderwijs moesten zij alles zelf betalen. Zij betaalden dus dubbel, namelijk voor de openbare school en voor hun eigen kinderen op de bijzondere school. Daar kwam nog bij dat men in 1880 ook nog bezig was, omdat het katholieke kerkgebouw te klein was geworden voor het groeiende kerkbezoek, een nieuwe grotere kerk te bouwen. De huidige Heilig Hart van Jezus kerk. Van de katholieke werden daarom veel financiële offers gevraagd. Maar men zette door. De bedoeling was om eerst een meisjesschool te stichten, die geleid zou moeten worden door een zustercongregatie. Dit was geen gemakkelijke opgave want overal boven de rivieren waren de katholieken bezig om meisjesscholen te stichten waarvan de zusters de leiding zouden krijgen. Doordat de zusterkloosters werden overspoeld door aanvragen om zich beschikbaar te stellen voor het onderwijs, konden zij wel hun voorwaarden stellen. En dat deden zij dan ook

Waar een bedevaart toe kon leiden

Aan de jaarlijkse bedevaart naar Onze Lieve Vrouw van Sittard sloot zich ook een aantal bedevaartgangers uit Vinkeveen aan. De leider van die bedevaart, kapelaan Rutten, kwam daar in contact met deken Linders van Sittard. Hij vertelde hem dat men in Vinkeveen bezig was met het stichten van een meisjesschool en dat pastoor Van Groeningen een zustercongregatie zocht die deze school zou willen leiden. Door bemiddeling van

Rk meisjesschool aan de Herenweg

deken Linders kwam er een gesprek tot stand tussen de pastoor en zuster Josephine, de algemene overste van de Liefdezusters van het Kostbaar Bloed te Echterbosch.

De onderhandelingen slaagden uiteindelijk, mede omdat de pastoor de oude pastorie en het oude kerkgebouw aan de Herenweg aanbood om daar een klooster en scholen in te richten. Bovendien kwam er later de gelegenheid om hier een bewaarschool en

bepalingen over het gebruik van het complex. Het kerkhof was in 1884 gesloten maar het mocht pas na 30 jaar worden geroerd en het kerkbestuur werd verplicht de eventuele overblijfselen kosteloos naar een andere plek over te brengen. Het terrein kon dus de eerste 30 jaar niet worden bebouwd. Wanneer de zusters het complex zouden willen verkopen moest het eerst aan het kerkbestuur aangeboden worden. Ook het kerkbestuur stelde een voorwaarde. De

Vinkeveen. Zusterhuis. Rechts de in 1842 gebouwde voormalige H. Antoniuskerk die de schuurkerk in Achterbosch verving

goed hebben gedaan. De zusters Dominicanessen hadden de leefregel van de heilige Carolus Baromeus, maar waarschijnlijk was deze regel niet geheel te combineren met hun werkzaamheden. Vandaar dat zij in 1881 de leefregels kregen van Liefdezusters van Het Kostbaar Bloed. Hun moederhuis was in Echterbosch., tegenwoordig Koningsbosch. Zij waren actief in het onderwijs, zorg voor de armen, zieken en in de missie. In 1960 besloten de zusters om zich in Vinkeveen uit het onderwijs terug te trekken en werd het eerste hoofd van de jongens en meisjesschool de heer J. Valkenet. De zusters hebben in het onderwijs zware jaren meegemaakt omdat de gelijkstelling tussen openbaar en bijzonder onderwijs pas in 1920 plaats vond.

21

school opgeheven zou worden, wegens een gebrek aan leerlingen en zij ontslagen zouden worden. De raadsleden waren ontzettend op de penning, waardoor vernieuwingen uitbleven. Bovendien was het leerlingenaantal toegenomen dankzij de algemene leerplichtwet van 30 maart 1900 die in de Tweede Kamer met 50 tegen 49 stemmen was aangenomen. Dit tot grote woede van de anti revolutionaire voorman Abraham Kuyper die een groot tegenstander van deze wet was en in het dagblad "De Standaard" schreef dat dit gebeurd was door de afwezigheid van zijn fractiegenoot baron Schimmelpenninck van der Oije. De baron was namelijk, dank zij de capriolen van een Oldenburger hengst, van zijn paard gevallen. Het paard was in een molshoop gestapt en had zijn berijder

Na 1902 zou het bijna nog 20 jaar duren voordat de volledige gelijkstelling tussen openbaar en bijzonder onderwijs in 1917 door de Tweede Kamer werd aangenomen. Dit had ook gevolgen voor Vinkeveen en Waverveen. De meisjesschool kon uitgebreid worden en een jongensschool kon worden gebouwd, maar voor het zo ver was heeft de notulist van de raad beslist kramp in zijn vingers gehad. Tussen 1920 en 1924 heeft de raad op elke aanvraag van de bijzondere school nauwlettend toegezien of er geen geld over de balk werd gesmeten. Het heeft zelfs tot een proces geleid met een aannemer. Een verzoek voor het bouwen van de jongensschool werd zelfs afgewezen omdat de financiën dit niet toelieten. Provinciale Staten vernietigde dit besluit waardoor de aanvraag opnieuw werd ingediend. Sommige raadsleden wilden dit niet accepteren en wilden deze vernietiging weer bij de Kroon aanhangig maken. Maar de burgemeester ontraadde dit omdat de raad ook bij de Kroon bakzeil zou halen. Besloten werd toen om een lening aan te vragen. Hierover ontstond weer een discussie. Was de rente niet te hoog? Waarom direct het gehele bedrag geleend? Was het niet beter om geld in termijnen te lenen omdat de aannemer ook in termijnen werd betaald?

Ondertussen was het duidelijk geworden dat na het openen van een katholieke jongensschool de openbare school geen leerlingen meer zou hebben omdat alle Vinkeveners zouden kiezen voor het bijzondere onderwijs. Was het niet beter de openbare school voor het katholieke onderwijs te gebruiken? Sommige raadsleden dachten: "Het gebouw heb je al, aan de openbare school is het hoofd een katholiek. Je hoeft er alleen maar een kruisbeeld op te hangen en de school is katholiek" Maar zo gemakkelijk was dit ook weer niet. Het gebouw stond namelijk op grond die vanaf 1 januari 1827 door tussentijdse verlenging in erfpacht was gegeven aan de gemeente en eigendom was van de hervormde kerkvoogdij. Die was er niet gelukkig mee dat zij de oude school voor 8000 gulden moest

terugkopen, geen erfpacht meer kon ontvangen en wel met het achterstallig onderhoud van het oude gebouw werd opgescheept.

Op 1 mei 1924 werd de katholieke jongensschool in een nieuw gebouw geopend, op de Herenweg waar nu het VVV kantoor is gevestigd. Het hoofd van de school werd Cornelis Hendricus Johannes Lutz, die in 1900 al benoemd was aan de openbare school in Vinkeveen. Hij was in 1877 in Vinkeveen geboren als zoon van Hendricus Theodorus Johannes Lutz die eveneens hoofd van de openbare school te Vinkeveen was van 1877-1900. Hij zou dat tot 1 april 1940 blijven. Eigenlijk was in het geven van onderwijs met de ingebruikname van de nieuwe school niet veel veranderd. Kort daarop is hij overleden.

Tot slot nog een anekdote, die mij verteld is en waarvoor ik noch degene die mij dat verteld heeft kan instaan, omdat zij die het hebben meegemaakt niet meer in leven zijn. De openbare school was neutraal. Er mocht geen les gegeven worden in de katholieke leer. Maar wel na schooltijd. Na afloop van de lessen gingen alle kinderen naar buiten en kwamen de katholieke kinderen later weer binnen. Daar werden de jongens dan voorbereid op de Plechtige Heilige Communie en het Vormsel. De school had geen voordeur. Aan de achterzijde was een waranda en daar was de enige toegang tot het gebouw.

Geraadpleegde bronnen:

De Liefdewerken in Nederland. Brochure van de Liefdezusters van het Kostbaar Bloed.

Streekarchief Vecht en Venen: Raadsnotulen en notulen van de parochie in Vinkeveen.

Uitgave 100 jaar Sint Jozefschool Vinkeveen

Verder dank aan P. Koster en F. Compier die mij verschillende gegevens uit hun verzameling ter beschikking stelden.

Vinkeveen, R.K. Jongensschool

Kindsheiddagen in Vinkeveen.

door Piet Koster

In de grote verzameling foto's die mijn grootvader Jan Vulperhorst door de jaren heen in Vinkeveen heeft gemaakt, komt ook een aantal voor, waar verklede kinderen op staan. Bij navraag is mij gebleken dat het hier gaat om leerlingen van de rk jongens- en meisjesschool, die meededen aan de jaarlijkse optocht op Kindsheiddag. Het leek mij een goed idee om nu bij het komende 125 jarig bestaan van het rk onderwijs in Vinkeveen, iets van dit aspect naar voren te halen.

Het was namelijk ook in Vinkeveen de gewoonte dat kinderen uit rk gezinnen van hun geboorte lid waren de broederschap van de heilige kindsheid. Deze broederschap werd omstreeks 1845 opgericht door paus Gregorius XVI en ontleedde haar naam aan de eerste 12 jaar van het leven van Jezus. Het doel van deze broederschap was het verzorgen en kerstening van verwaarloosde heidense kinderen, voornamelijk uit China. De plaatselijke afdelingen beoogden de liefde en de zorg voor het missiewerk verder uit te dragen. De kinderen die tot hun plechtige heilige communie lid waren van deze broederschap, spaarden voor dit doel zilverpapier en postzegels. Ze hadden al gauw door, dat het heel belangrijk was om bij de zusters van Kostbaar Bloed op goede voet te staan. Want die maakten uit wie bij de komende optocht Maria mocht zijn of een engeltje, een bruidje, een nonnetje of een pater. Om een indruk te geven hoeveel werk er van deze kindsheiddagen in het verleden werd gemaakt, een aantal foto's die Jan Vulperhorst circa 1926 maakte op het plein achter de rk meisjesschool te Vinkeveen. Indien er onder lezers zijn die nog aanvullingen op deze kindsheiddagen weten of hiervan nog andere foto's in hun bezit hebben, dan heeft dit altijd mijn belangstelling,

Van links naar rechts

Bovenste rij:

Toon van der Meer;
Anton Verhulst;
Drie dochters van gemeente
secretaris Ekel;

Onderste rij:

Corrie Kuijper;
Mien van Zijl.

Devotie

Geloven en beleven in de Ronde Venen

door Peter A. van Golen

Drie oudere zusters wonen samen in één huis. Op een dag neemt de oudste van 96 een bad. Ze stapt eerst met één voet in het water en schreeuwt dan naar haar zusters: “Ging ik nou in bad of kwam ik er net uit?”. De tweede zuster roept van beneden: “Ik kom wel even kijken”. Halverwege de trap roept ze: “Ging ik nou de trap op, of ging ik er nou af?”

De jongste zus van 92 jaar roept naar haar beide zusters: “Ik hoop echt dat ik nooit zo vergeetachtig word als jullie twee” en ze klopt het af op de houten tafel. “Ik kom jullie helpen, maar kijk eerst even wie er op de deur klopt”.

Dit grapje is een schoolvoorbeeld hoe devotie ook in de moderne tijd nog volop verweven is in ons volksbestaan. Het op een houtje afkloppen gaat terug tot de tijd dat de Batavieren in ons land centraal in hun nederzettingen een veeneik vereerden, waarin Wodan nauwlettend het dorpsleven gadesloeg. Om hun woorden kracht bij te zetten riep men Wodan als getuige. Het volstond op de duur om Wodan aan te roepen als men krachtig op een stukje eikenhout roffelde. Deze devotie wordt nog regelmatig zichtbaar en hoorbaar uitgevoerd.

Een zeer lawaaiig voorbeeld van devotie, en tegenwoordig ook een zeer kostbare devotie, is het verjagen met de Nieuwjaarsviering van de boze geesten uit de lucht die proberen te verhinderen dat de geesten van het licht terugkeren in het nieuwe jaar. Met zoveel lawaai is het een mirakel dat de goede geesten het aandurven om terug te keren om alsnog alle goede wensen in vervulling te laten gaan.

Devotie

Volgens het Nederlandse Woordenboek betekent “devotie” vroomheid, godvruchtigheid, innige verering. Voorwerpen worden gebruikt om onze verering op te concentreren.

In museum “De Ronde Venen” is een tentoonstelling opgesteld met als onderwerp: Devotie. Geloven en beleven in de Ronde Venen. De tentoonstelling is te zien vanaf 5 april tot en met 28 juni 2008.

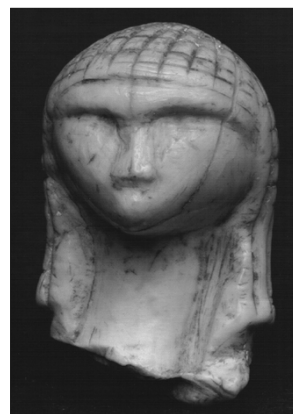
Devotie bestaat al zolang als de mensheid bestaat. Prachtige voorbeelden van oude devotie zijn te vinden in diverse grotten in Frankrijk waar de eerste mensen die zich in Europa vestigden een onderkomen vonden en blijken van hun aanwezigheid hebben vastgelegd in tekeningen en schilderijen.

In Oostenrijk en Tsjechië zijn in musea prachtige voorbeelden te vinden van devotie van onze vroege

voorouders. In het museum in Wenen bevindt zich het beeldje dat genoemd is naar de vindplaats: De Venus van Willendorf. Ca. 25.000 jaar geleden werden deze beeldjes innig vereerd als “aardmoeder”, oermoeder.

Devotie, vroomheid, past zich aan, aan de tijd. In 2008 en al eerder begonnen, heeft de vroomheid een andere vorm aangenomen.

Geloven en beleven in de Ronde Venen is duidelijk te herkennen. Tenminste twaalf gebouwen getuigen

Het Venusbeeldje uit Brassempouy, Frankrijk

van vroomheid, waar mensen hun innige verering hebben geconcentreerd en men elkaar ontmoet om aan de verering uiting te geven. Er is een duidelijk onderscheid tussen de devotie van de Ronde Veners die Rooms Katholiek vroom zijn en de Ronde Veners die Protestants vroom zijn. Wij mogen gelukkig zijn in 2008 te leven, want er is een tijd geweest dat devotie artikelen niet veilig waren, en ook al is dat al weer ruim 400 jaar geleden, tot na wereldoorlog II heeft het geduurd alvorens men enige waardering kreeg voor de devotie uitingen van elkaar. De verscheidenheid in beleving van devotie heeft dus een achtergrond. De geschiedenis heeft bijgehouden waar de verschillen een oorsprong hebben.

De geschiedenis van de Ronde Venen begint al direct met een vorm van devotie. Onze woonomgeving ligt nog in ‘de baarmoeder van het moeras’ en voordat we geboren zijn hebben we al een naam.

Proosdij van Sint Pieter.
Vinkeveen, Demmerik, Oudhuizen.
Proosdij van Sint Jan.
Wilnis, Mijdrecht

Een uitspraak van Sint Jan, Johannes de Doper, bezorgde Mijdrecht een heraldisch wapen en bij de herindeling in 1989 hebben de overige woonkernen in de Ronde Venen deze devotie er bij gekregen. De uitspraak van Sint Jan luidde: "Zie het Lam Gods", het Agnus Dei.

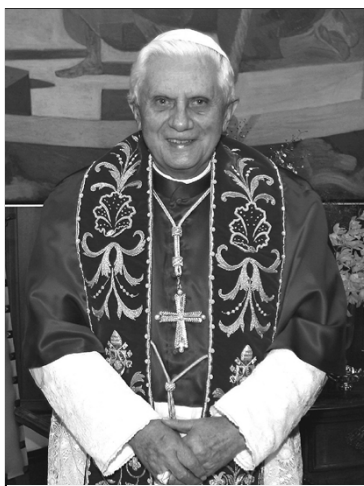
Merkwaardig genoeg is de organisatie vorm van de gemeenschappen ook onderwerp van devotie geworden. De leidinggevend in de kerken hebben

Heraldisch wapen van de gemeente De Ronde Venen

in het verleden zoveel aandacht naar zich toe getrokken dat het vormen van verering zijn geworden. Duidelijk is dat uiteraard met de apostel Simon Jonaszoon, die de bijnaam Petrus heeft ontvangen, om aan te geven welk ambt hij zou gaan bekleden: Jezus gaf hem de naam Petrus, want op "Petra" (rotsgrond) zal ik mijn gemeente bouwen. Het ambt van Petrus is overgegaan op de bisschoppen van Rome en deze delen dus in de devotie van dit ambt.

De ambtsdrager wordt omhangen met allerlei voorwerpen, welke bij de status van het ambt horen. De ring aan de vinger, teken van macht, het witte

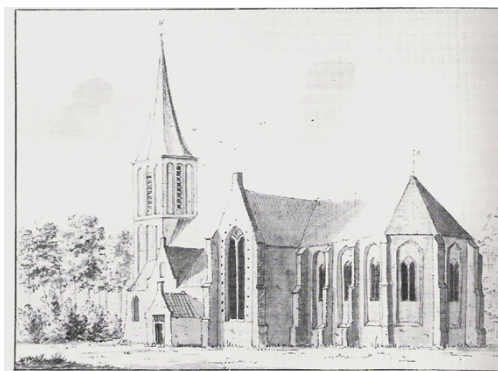
Paus Benedictus XVI

onderkleed teken van priesterlijke heiligheid, het rode overkleed teken van koninklijke waardigheid. Het kruis, teken van onderdanigheid. De organisatievorm van de Rooms Katholieke Kerk is Episcopaal. Dat wil zeggen dat de kerk een hiërarchische bestuur structuur heeft. De bestuurspiramide van boven naar beneden deelt daarom in de verering of devotie. Dat is op te merken in de kledij van deze ambtsdragers.

Een volgend onderwerp van devotie in de Rooms Katholieke traditie is het gebouw, de kerk. Door de grondstructuur, de slappe veengrond, hebben wij helaas niet erg oude kerkgebouwen. De oudste kerken van nu dateren uit het midden van de 19^e eeuw. De oude kerken in de Ronde Venen zijn verloren gegaan. Gelukkig hebben de bewoners in het verleden dit zien aankomen, en bij gebrek aan foto's hebben zij ons mooie prentjes nagelaten, zodat we ons toch een beeld kunnen vormen, hoe onze voorouders in kerken hun devotie beleefden.

De prentjes geven ons geen beeld van hoe de kerken er aan de binnenzijde hebben uitgezien. Maar als we oude kerken als voorbeeld nemen op plaatsen waar zij de tand des tijds wel hebben doorstaan, dan kunnen we vaststellen dat veel van de huidige devotie ook in het verleden in de kerken aanwezig was.

In de tijd van de Reformatie, de Kerkhervorming, was er weliswaar vrijheid van godsdienst, maar geen vrijheid van bijeenkomst. De Rooms Katholieke

Nederlands Hervormde kerk Wilnis ca. 1725

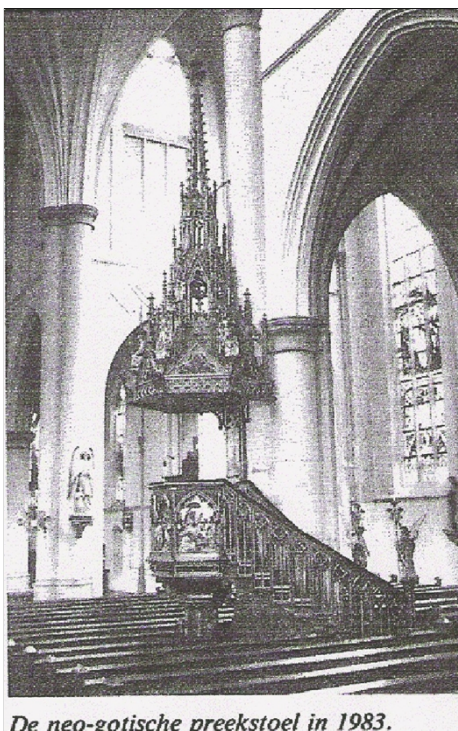
vromen gingen ondergronds in schuilkerken. Hoe de schuilkerken er uit hebben gezien is niet op plaat vastgelegd. Uit deze periode zijn wel heel mooie zogenaamde kerkelijke kunstschaten bewaard gebleven.

In de architectuur van de Kerkgebouwen hebben ontwerpers/opdrachtgevers hun innerlijke beleving vorm proberen te geven. Zo zijn in de toren van Vinkeveen in het middengedeelte "davidsterren" ingemetseld. Volgens de schrijvers van het boekje

dat uitgegeven is ter gelegenheid van het honderdjarig bestaan van de H.Hart Kerk te Vinkeveen, is in de toren de devotie, de verering voor de Heilige Drievuldigheid verwerkt. Vader, Zoon en Heilige Geest. De “davidsterren” vertolken kennelijk dat Jezus zoon van David genoemd wordt. De kerkgebouwen werden in het verleden met het koor richting Jeruzalem gebouwd. Als een kerk ingezegend werd en een patroonheilige ontving gebeurde dat in een omlijsting van een kerkmis. Begrijpelijk dat het volk blij was met een nieuwe kerk in de gemeenschap. Logisch ook dat elk jaar een kerkmis werd opgedragen aan de patroonheilige van de kerk. Bij een verjaardag hoort een feest. De gemeenschap van Vinkeveen handhaaft als enige in de Ronde Venen nog de herinnering aan deze devotie op de Vinkeveense ker(k)-mis.

In de interieuren van de Rooms katholieke Kerken is veel devotie te zien en te beleven. Bijna alles in het interieur heeft wel een heenwijzende functie. Een groep vrijwilligers in de Heilig Hart Kerk te Vinkeveen geeft tekst en uitleg in de zomermaanden. Het is indrukwekkend mooi en wel bestede tijd om deze kerk te bezoeken. Ik beperk me tot de preekstoel. Het is nauwelijks te beschrijven zoveel symbolen en devotie uitingen in de preekstoel zijn verwerkt.

Als een hommage aan Sint Franciscus van Assisi wil ik één klein onderdeel van de preekstoel onthullen. St.Franciscus was zo vervuld van de blijde boodschap van het Evangelie, dat hij het egoïstisch vond om deze boodschap alleen voor de mensen te

De neo-gotische preekstoel in 1983.

houden. Ook de dieren hebben te lijden onder de vloek van de zondeval was zijn mening, dus was ook de blijde boodschap van het Evangelie voor hen bestemd en volgens de legende heeft St. Franciscus de dieren daarvan verteld. In de voet van de preekstoel heeft de houtsnijder, beeldhouwer een afgevaardigde van de dieren onder de toehoorders van het Woord gebracht. Een eekhoorn komt zijn honger stillen en krijgt het woord aangeboden in de vorm van een eikel.

Veel in onze cultuur heeft nog een oorsprong in de devotie van het verleden. Om maar enkele uitingen te noemen. Het Carnaval als voorbereiding op

De eekhoorn op de voet van de preekstoel

Vastenavond en de stille weken voorafgaande aan Pasen. Sint Maarten, Sint Maarten de koeien hebben staarten enz. Rommelpotterij, rommelpotterij, geef me een centje, dan ga ik voorbij.

De viering van de verjaardag van Sint Nicolaas. Hoewel bijna verleden tijd heeft de Enkhuizer almanak nog steeds een plaatsje vrij voor de dagheiligen.

De Protestantse Vromen in De Ronde Venen hebben sinds de Reformatie veel van hun devotie verloren. De bestuursvorm is presbyteriaal, dat wil zeggen dat gekozen oudsten (presbyters) in de kerkelijke gemeente een raad van de kerk vormen die de kerkelijke gemeenschap bestuurt. De leden van de raad hebben een beperkte zittingsduur.

Ondanks deze bestuurlijke maatregelen heeft toch een aantal Protestante vrome bestuurders en voorgangers een zweem van heiligheid weten te verwerven. Devotie hangt als een doorzichtig gordijn om hun namen. Heel voorzichtig, niet te luidruchtig, want eigenlijk mag het niet, maar de naam uitspreken van Calvijn, Voetius, à Brakel, Kuyper, om er maar enkele te noemen is toch wel

met een zekere devotie omgeven. Er zijn geen verhalen bekend van Beeldenstorm in onze streken, zoals elders volgens de geschiedenisboekjes wel is gebeurd.

Zoals eerder is opgemerkt hebben gebouwen in de Ronde Venen, vanwege de veenachtige ondergrond geen lang leven. In het boek “Hervormd Mijdsrecht” geschreven door dr. J. Haitsma wordt beschreven hoe de gemeente op 30 december 1856 afscheid nam van het oude vervallen kerkgebouw. Kerkmeester Klaas van Wieringen nodigt de gemeente uit een laatste maal bijeen te komen in de kerk en leest een afscheidgroet voor in de vorm van een gedicht. Eén van de strofes luidt: Citaat:

*Gij zijt dan ook, mijn vriend!
Ons 't beeld van het vergankelijk leven
Drie eeuwen stond gij pal,
trots stormen en gevaar
En nu. . . Uw steunsels hebben u
door jarenlast begeven;
mijn oude trouwe vriend
het sloopingsuur is daar*

In de kerken van naburige gemeenten, bijvoorbeeld Abcoude en Loenen aan de Vecht zijn de van oorsprong Rooms Katholieke kerken wel gestript. Maar toch zijn er plekken aan te wijzen, op een pilaar, een nisje in de muur, waar residuen van devoties zijn te herkennen. In de Ronde Venen moeten wij het doen met de devotie welke is achtergelaten op de plaatsen waar de kerken hebben gestaan. De rustplaatsen van de overledenen waren vroeger in de kerken onder de vloeren. Heel oneerbiedig ook wel “de rijke stinkerds” genoemd.

Interieur NH kerk te Vinkeveen

De oudste gedeelten van de kerkhoven hebben nog de oost-west georiënteerde richting en geven richting aan de devotie uit het verleden.

Heel duidelijk is deze oost-west oriëntering te zien op het kerkhof van de Hervormde Gemeente te Vinkeveen. Toch is devotie sterk aanwezig in de Protestantse interieurs. De strakke soberheid welke de mens moet herinneren aan de vergankelijkheid van zijn bestaan. Afleiding is misleiding, ook dat is devotie.

Het woord “beeldenstorm” mag niet worden gebruikt, maar het heeft wel gestormd in de hoek van de huiskamer devotie. De beroemde/beruchte jaren zestig in de 20^e eeuw brachten een omwenteling op velerlei gebied. Uit de huiskamers van onze Rooms Katholieke burens verdwenen de Mariabeelden met de lieve gezichtjes. De mooie glazen stolpen, waaronder Maria, afgeschermd van het stof der wereld stond heilig te zijn. De grote foto's boven de schouw van een zoon/broer die in een kloosterorde was ingetreden en die daarom als ons heer-zoon of heer-broer in een omlijsting, altijd aanwezig was in de kamer en daarbij een oogje in het zeil hield. Een bescheiden kruisbeeldje en een enkel wijwaterbakje met een gewijd Paastakje is wat overbleef van de huiskamer devotie.

Ook bij de Protestante vromen heeft de storm windkracht 60 gewoed in de huiskamer. Het traporgel, met de luxe benaming “harmoniumorgel” is verdwenen. Het gezangenboek van Johannes de Heer ligt bij de antiquarische boekhandel voor uitverkooprijzen te koop. De mooie teksten op zwart namaakfluweel zijn van de wanden verdwenen en hebben plaats gemaakt voor namaak Karel Appels uit de kunstuitleen.

Het blijkt dat mensen niet zonder devotie kunnen leven. Nieuwe vormen van devotie dienen zich aan. Het is aan u om deze vormen te ontdekken. Het is boeiend te ontdekken hoe creatief mensen zijn, ook in geloven en beleven.

Opsporing verzocht!!

Hartelijk dank voor uw reacties. Het waren er weliswaar geen 100 maar ze waren er en dat telt.

Er is een reactie van iemand die een tante heeft ontdekt tussen de groep mensen bij de ERE-POORT op Hofland te Mijdrecht. De naam van de tante wordt nog nageleverd. Er zijn veronderstellingen binnengekomen waar Voetbal Vereniging Vinkeveen het eerste speelveld heeft gehad.

Er is een foto aangeleverd van de Jongensschool St. Jozef te Vinkeveen.

De Vereniging voor Katholiek Onderwijs te Vinkeveen viert dit jaar het 125 jarig bestaan. Vanuit onze Historische Vereniging een hartelijke felicitatie voor deze Schoolvereniging.

Het lijkt mij een goede reden om daarom maar te beginnen met foto's van deze schoolvereniging.

De heer Piet van Asselen te Vinkeveen heeft mij de foto aangereikt. Heel bijzonder is dat alle namen van de personen die op de foto staan bekend zijn. Bij

benadering hebben wij van een aantal leerlingen kunnen vaststellen hoe oud deze kinderen waren op het tijdstip dat de foto werd gemaakt. Van één van de leerlingen weten wij wanneer hij is geboren. Op de foto zal hij ca. 8 jaar zijn geweest. De foto zal gemaakt zijn in het jaar 1926. In dit jaar is ook het schoolgebouw in gebruik genomen. De conclusie ligt voor de hand dat ter gelegenheid van de ingebruikname van het nieuwe gebouw de fotograaf is uitgenodigd.

1^e rij: v.l.n.r. Piet Liesveld, Evert Blom, Gert Schouten, Cor Kuijper, Antoon de Wit, Jo Egbers, Kees van der Weijden, Willem Berkelaar (haan).

2^e rij: v.l.n.r. staand Kees van Zeijl, Arie van Asselen, Antoon Hemelaar, Tinus Blom, Jo Kuiper, Niek Boers, Piet van Zeijl, Antoon Stijvers, Jan Pappot, Jan Lutz, Gert Hemelaar (staand).

3^e rij: v.l.n.r. Flip Haastrecht, Bertus Marsen, Theo Zaal, Hein Sluiter, Jan van de Meer, Jozef Hartsink, Ben Scholten, Adriaan Ekel, Kees Zaal, Gert Voorbij.

4^e rij: v.l.n.r. Meester Lutz, Ben Hartsink, Piet van Rijn, Adriaan Nedersticht, Jo van der Weijden, Meester van

Vliet, Antoon Schockmann, Cor Bosland, Cor Kooiman, Jan Compier.

Ter gelegenheid van de jubileumviering is een mooie folder uitgegeven met daarop twee foto's. De Meisjesschool en de Jongensschool. (zie boven)

Van mevrouw Van Ankeren-Pauw uit Wilnis, heb ik onderstaande foto al eerder ontvangen. Haar inschatting is dat de foto dateert van ca. 1946. Het is de kleuterschool en het gebouw op de achtergrond is "Irene", naast de Hervormde Kerk te Mijdrecht. Slechts enkele namen zijn bekend.

Geachte lezers u mag u op de foto helemaal uitleven, telefoneren en e-mailen met vrienden en kennissen is toegestaan.

Voor zover bekend:

Voorste rij: ????, Koos van der Helm, Henk Verburg, Rita Korstanje, ?Leni Verburg?, Janni Pauw,

????, ????, enz, enz.

Tweede rij: Rinie Meijer, ????, ????, ????, ????, Joke van der Helm, Ada Westerdijk, Ina Pieneman, ????, ????, enz.enz.

Derde rij: Gerrit de Bruin, ????, enz. enz.

Achterste rij: Klaas Peereboom, ????, enz. enz.

Volgens de eigenaar een foto uit Mijdrecht?? Soldaten in de mobilisatietijd. Ca.1939 ??

Op de uitvergroting op het bord staat, bij interpretatie: Kamer 73 en De Snebylleclub??

Er zijn misschien nog jonge mensen van 80 jaar, die bij benadering kunnen vertellen waar deze militairen hebben gegeten en geslapen.

Uw reacties worden verwacht bij Peter van Golen, op e-mail: apvgolen@hetnet.nl of 0297-261672.

Historische Vereniging De Proosdijlanden, Postbus 65, 3648 ZH Wilnis.

Zeg het met beelden
De droogmakerijen

Deze - niet zo erg scherpe - foto uit 1926 toont de drooggevallen polder Wilnis Veldzijkde. Op de voorgrond de rk kerk Mijdrecht-Wilnis. Het kerkgebouw stond volgens Wilnissers op hun grondgebied. Er was voor hen zelfs een aparte ingang. Op de voorgrond de Ringvaart, toen Achtervaart geheten. Het kennelijk pas gemaaid talud geeft het idee van een hekwerk. Op de achtergrond de drooggevallen polder met, volgens onderstaande advertentie van notaris JFWJ van der Heijden, "zeer vruchtbare landerijen". In een andere advertentie kondigde hij op 18 augustus 1926 de openbare verkoop aan van 18 ha grote kavels. De veiling van die kavels werd gehouden in het Nutsgebouw te Mijdrecht. Ondanks de vruchtbaarheid van die 562 ha grond. lijken de kavels erg goedkoop van de hand gegaan. 7 cent per m2. Dat waren nog eens tijden !

Foto: Archief Vecht en Venen

Belangrijke Veiling Onroerend goed.

Ten verzoeken van het Waterschap Wilnis Veldzijkde, welk Waterschap enkel en alleen DE EENIGE EIGENAAR IS van alle gronden in dien polder gelegen en drooggemaakt zal ondergeteekende Notaris overeenkomstig polder-reglement publiek verkopen op nader te bepalen datum in Juli aanstaande de circa 550 Hectaren drooggemaakte zeer vruchtbare landerijen en dijkgronden.

Nadere informatie geeft

Notaris J. F. W. J. v. d. HEIJDEN
te Mijdrecht.

POLDER WILNIS.

De 562 H.A. staan slechts in
bod op

f 397.156.—

De afslag blijft bepaald op
Woensdag 1 September a.s., om
10 uur (N. T.), in het Nutsge-
bouw te Mijdrecht.

Nadere informatie bij

Notaris v. d. HEIJDEN,
2655 Mijdrecht.

Bestuurlijkheden

Programma 2008

Woensdag 23 april

Ledenvergadering met aansluitend een lezing over
'De molens in de Ronde Venen'

Locatie: Verenigingsgebouw Irene, Kerkstraat 9 in
Mijdrecht

Aanvang: 20.00 uur

Zaterdag 21 juni

Wandeling in historisch Abcoude

Verzamelen bij café "De Eendracht"

Vertrek: 12.30 uur

Dinsdag 9 september

Lezing over 'De Buitenplaats Vreedenhoff aan de
Vecht'

Locatie: Rabobank Veenstroom, Bozenhoven 93 in
Mijdrecht

De molens van De Ronde Venen

Martien van Balgooi zal op woensdag 23 april een PowerPoint-presentatie geven over 'De molens van de Ronde Venen'. Al jaren is ons lid Van Balgooi bezig met het onderzoek naar de geschiedenis van de molens die ooit in het huidige gebied van De Ronde Venen hebben gestaan. Behalve de enige nog werkende molen in Wilnis, de Veenmolen, zijn er nog een drietal tot woonhuizen verbouwde onderstukken.

Naast een overzicht van de molens wordt er o.a. uitleg gegeven hoe het onderzoek ontstaan is en hoe het uitgevoerd wordt. Specifiek zal worden ingegaan op de molens van de Eerste Bedijking. Tien molens zijn in totaal ingezet om dit gebied droog te malen. De lezing zal plaats vinden in Verenigingsgebouw u Irene, Kerkstraat 9 in Mijdrecht en begint om 20.00 uur.

Wandeling in historisch Abcoude

Onze vereniging heeft niet alleen interesse in de geschiedenis van De Ronde Venen. Ook in de directe omgeving is genoeg moois te bewonderen; niet alleen natuurschoon, maar ook historische bebouwing. Neem bijvoorbeeld Abcoude, een dorp dat nog een aantal eeuwenoude panden en andere bezienswaardigheden bezit. Op zaterdag 21 juni willen we u meenemen naar dit fraaie dorp voor een korte rondleiding o.l.v. Ron Hartsink, lid van onze vereniging, waarbij er natuurlijk ook de nodige, niet te uitgebreide, historische wetenswaardigheden over u uitgestrooid worden.

Aansluitend kunt u mee met een wandeling door het polderlandschap rond Abcoude.

De Plasmolen aan de Molenkade in Vinkeveen. Hiervan staat alleen nog het onderstuk..

De Proostdijer molen te Vinkeveen. Hiervan is alleen nog de waterloop aanwezig, ook wel genoemd de molen van Bon bij de Proostdijer sluis.

Nieuwe leden de afgelopen drie maanden

Dhr. B.P.J. Voorend Uithoorn

Dhr. R. Bultena Vinkeveen

Dhr. Henk Priem Vinkeveen

Dhr. G.J.W. de Koning Mijdrecht

Dhr. J. van Diën Mijdrecht

Dhr. M. Vermunt Wilnis

Fam. H.F. Kool Wilnis

Dhr. Bert Schaap De Hoef